

วารสาร

ปีที่ 29 ฉบับที่ 65

เซรามิกส์

ไทย

Thai CERAMICS Journal

- WERDIN ดินกลาย
- หมู่มวลสวนผึ้ง
- โล่งดินเผาแห่งชินเจียง
- Pohchang International Art Festival 2025

ISSN 3027-6772 (Online)

กันยายน - ธันวาคม 2568 September - December 2025

www.thaiceramicsociety.or.th

Organizers

Supporters

International Conference on Traditional and Advanced Ceramics ICTA2025

15-17 October 2025

IMPACT Exhibition & Convention Center, Bangkok, THAILAND
In conjunction with ASEAN Ceramics & Stone 2025

Speakers

Plenary Speaker

Prof. Dr. Cheng-Xin Li
School of Materials Science and
Engineering, Xi'an Jiaotong University,
P.R. China

Keynote Speakers

Prof. Makoto Nanko
High Temperature Material Department,
Mechanical Engineering,
Nagaoka University of Technology, Japan

Prof. Wei-Hao Lee
National Taipei University of
Technology, Taiwan

Prof. Pei-Chen Su
Nanyang Technological
University, Singapore

Invited Speakers

Dr. Nashrah Hani Jamadon
The National University of Malaysia,
Malaysia

Dr. Sakprayut Sinthupinyo
SCG Cement Co., Ltd., Thailand

Dr. Jiaqian Qin
Department of Materials Science,
Faculty of Science,
Chulalongkorn University,
Thailand

Prof. Tsuyoshi Honma
Department of Materials Science
and Bioengineering, Nagaoka
University of Technology, Japan

Prof. Takayuki Ishibashi
Nagaoka University of
Technology, Japan

**Assoc. Prof. Dr. Wantanee
Buggakupta**
Department of Materials Science,
Faculty of Science,
Chulalongkorn University,
Thailand

Asst. Prof. Dr. Niti Yongvanich
Department of Materials Science
and Engineering, Faculty of
Engineering and Industrial
Technology, Silpakorn University,
Thailand

Registration Fee

Participant Type	Early Bird Rates	Normal Rates
General Participants	250 USD / 7,500 THB	300 USD / 9,000 THB
Member of Thai Ceramic Society	200 USD / 6,000 THB	220 USD / 6,500 THB
Full Time Students	150 USD / 4,500 THB	170 USD / 5,000 THB

The registration fees include admission to all technical sessions, lunches, banquet, conference materials and VAT 7%

Conference Secretariat

Mr. Peerapong Pinwanich
Human Resource Development for Materials Technology Section
Materials Technology Dissemination Division
National Metal and Materials Technology Center (MTEC)
✉ icta2025@mtec.or.th

Visit our website
www.mtec.or.th/icta2025
Facebook: ICTA Conference

ช่างเตาเซรามิก

วารสารเซรามิกส์ไทยฉบับที่ 65 นี้มีบทความที่น่าสนใจมาก ๆ เช่นเดิมนะครับ มีถึง 5 เรื่องที่มาจากการจัดงานแสดงทางศิลปะซึ่งผู้เขียนพยายามถ่ายทอดความงาม แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานแต่ละชิ้นในรูปแบบต่าง ๆ กัน ผมมีอาจอธิบายต่อได้ คงต้องเข้าไปอ่านในฉบับบทความเลยครับ

บทความพิเศษจากคุณสุจิตรา เดชสุวรรณชัย ผู้ที่รักการเดินทางท่องเที่ยวและชอบศึกษางานทางด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี นำเสนอเรื่อง “โลงดินเผาแห่งซินเจียง” ฟังดูแล้วอาจน่ากลัวแต่นักศึกษาชาวซินเจียงอยู่บุรีรัมย์เขามีความเชื่อ การแสดงความเคารพต่อร่างของผู้จากไปอย่างไร แตกต่างหรือคล้ายกับชนชาติอื่นอย่างไรบ้าง ชาวซินเจียงมีการทำโลงด้วยดินเผา มีการทำมัมมี่แตกต่างจากที่อื่น มีการฝังเครื่องใช้ส่วนตัว หลายชนิดไปพร้อมกันด้วย ส่วนหนึ่งในนั้นเป็นประเภทภาชนะดินเผาและรูปปั้นต่าง ๆ ด้วย

จากโครงการฝึกอบรมเรื่อง “การสร้างต้นแบบและแม่พิมพ์ในงานเครื่องเคลือบดินเผา” ที่จัดโดยคณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ครั้งนี้ได้สอนการทำต้นแบบแม่แบบ จนทำเป็นแบบพิมพ์พลาสติกสำหรับการปั้นภาชนะกลมด้วยจิกเกอร์และโรลเลอร์เฮด เป็นลักษณะ Workshop โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชานนท์ ไกรรส เป็นผู้ฝึกอบรมให้ทั้งหมด คุณสรายุทธ์ ศรีคำ ได้นำมาถ่ายทอดค่อนข้างละเอียด งานนี้เหมาะสำหรับโรงงานที่ผลิตงาน ชาม ถ้วยทุกขนาดทุกโรงงาน หากมีการเปิดฝึกอบรมในหัวข้อนี้อีก ผมขอแนะนำผู้ที่ทำงานทางด้านนี้อย่าพลาดกันอีกเลยนะครับ เมื่อหลายสิบปีก่อนผมมีโอกาสดูเห็นวิธีการทำอย่างละเอียดมาแล้ว ในสมัยนั้นความรู้ทางด้านนี้เป็นที่หวงแหนสำหรับแต่ละโรงงานมาก

ในฉบับนี้มี “ร้อยเรียงเรื่องราว เล่าเรื่องเตาเผาเซรามิก” ที่ผมขอเล่าเรื่องที่มาของการสร้างเตาเผาโรลเลอร์จากที่เคยใช้เผาผลิตภัณฑ์เล็กให้มาเผาเครื่องสุขภัณฑ์ได้สำเร็จ นับว่าเป็นเตาแรกของโลกที่สามารถใช้งานได้จริงในโรงงานอุตสาหกรรม สามารถลดเวลาการเผาและลดการใช้เชื้อเพลิงลงได้ครึ่งหนึ่งของเตาอุโมงค์ในยุคนั้น หลังจากนั้นทุกบริษัทที่สร้างเตาขายต้องพัฒนารูปแบบเตาทั้งหมดเพื่อให้สามารถแข่งขันกับเตาโรลเลอร์ได้ วารสารฉบับนี้ไม่สามารถถ่ายทอดได้หมดจึงขอแนะนำต่อฉบับหน้าด้วยโปรดติดตามนะครับ

กองบรรณาธิการ

ไพศาล กาญจนพิบูลย์

pkanchanapiboon@gmail.com

Facebook : The Thai Ceramic Society

www.thaiceramicsociety.or.th

คณะกรรมการบริหาร

รศ.ดร.ศิริธันว์ เจียมศิริเลิศ

คุณไพศาล กาญจนพิบูลย์

คุณวรารัตนา กลิ่นสุคนธ์

คุณสุจิตต์ พิทักษ์

ดร.ลดา พันธุ์สุขุมธนา

ดร.ศิริพร ลาภเกียรติถาวร

ผศ.ดร.สิริพรรณ นิลไพรัช

ดร.คชินท์ สายอินทวงศ์

ดร.พิทักษ์ เหล่ารัตนกุล

ศ.ดร.นิศานาถ ไตรผล

รศ.พิมพ์ สุทธิคำ

ผศ.ดร.นิติ ยงวนิชย์

ผศ.ชานนท์ ไกรรส

คุณสุจิตรา เดชสุวรรณชัย

คุณอาทิมา นทเกล้า

ผศ.ดร.อภิรัฐ อธิภาวิเศษพงษ์

รศ.ดร.อนันตกุล อินทรผดุง

รศ.ดร.ธนากร วาสนาเพียรพงศ์

บรรณาธิการบริหาร

คุณไพศาล กาญจนพิบูลย์

รศ.ดร.ธนากร วาสนาเพียรพงศ์

กองบรรณาธิการ

รศ.ดร.ศิริธันว์ เจียมศิริเลิศ

ผศ.เจนนิช สุวรรณโมลี

ดร.คชินท์ สายอินทวงศ์

ผศ.ดร.อภิรัฐ อธิภาวิเศษพงษ์

คุณสุจิตรา เดชสุวรรณชัย

คุณชนิตร์นันท์ ตาตะนันท์

สำนักงานติดต่อ

สมาคมเซรามิกส์ไทย ภาควิชาวัสดุศาสตร์

คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กรุงเทพฯ 10330

โทร. 0 2218 5562 โทรสาร. 0 2218 5561

OFFICE

THE THAI CERAMIC SOCIETY

254 Department of Materials Science,

Faculty of Science, Chulalongkorn University

Phayathai Rd, Bangkok 10330 Thailand

Tel. 0 2218 5562 Fax. 0 2218 5561

Website : thaiceramicsociety.or.th

E-mail : : thaiceramicsociety@gmail.com

Facebook : The Thai Ceramic Society

ออกแบบ

ชนิตร์นันท์ ตาตะนันท์

วารสารเซรามิกส์ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางการเผยแพร่ความรู้ทางด้านเซรามิก และเป็นสื่อกลางระหว่างสมาชิกของสมาคมฯ ตลอดจนผู้สนใจ สมาชิกสมาคมฯ ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในวงการเซรามิก ทั้งด้านอุตสาหกรรมและแวดวงการศึกษา รวมทั้งผู้สนใจในกิจกรรมด้านนี้ ขอคิดเห็นและบทความในวารสารเล่มนี้ เป็นที่คนอิสระของผู้เขียนแต่ละท่าน สมาคมเซรามิกส์ไทยไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

ASEAN
Ceramics

ASEAN
Stone

ASEAN CERAMICS & ASEAN STONE EXHIBITION

OCTOBER 15-17, 2025

Hall 5, IMPACT Exhibition & Convention Center
Bangkok, Thailand

4,000+

**Buyers &
Industry Professionals**

200+

**Exhibiting
Companies &
Brands**

**Exhibitor
Forum &
ICTA
Conference**

400

**Buyer-Seller
Meetings**

**Register Your
Visit Today!**

MACHINERY

TECHNOLOGY

MATERIALS

CHEMICALS

TOOLS

+65 8498 5538 (WhatsApp)

asean ceramics@mmiasia.com.sg

asean ceramics.com/thailand

Contents

- 07 WERDIN ดินกลายเป็น
- 17 Pohchang International Art Festival
- 25 เซรามิกลำปาง ตอนที่ 3
- 29 หินไทยสู่นวัตกรรมสีเขียว
- 35 หมูมวลสวนผึ้ง
- 43 Incantation of Clay: มนต์ขลังแห่งดินเผา
- 51 แป้นหมุนและดีสลับ
- 54 โรงดินเผาแห่งชินเจียง
- 64 The Art Walk Exhibition
- 81 Jiggering&Jollying Ceramic Forming
- 87 ร้อยเรียงเรื่องราว เล่าเรื่องเตาเผาเซรามิก

17

35

64

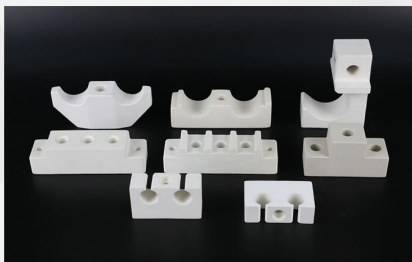

81

BOONSIN CERAMIC

“ความต้องการของลูกค้า คือความใส่ใจของเรา”

รับผลิตชิ้นส่วนเซรามิก
กระเบื้องฉนวนไฟฟ้าแรงต่ำ
เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารและของชำร่วย

รับผลิตงานตามแบบ ตัดแบรนด์ ตัดโลโก้ลูกค้า

บริษัท บุญสินเซรามิก จำกัด BOONSIN CERAMIC CO.,LTD.
331 หมู่ 19 ซ.สุขสวัสดิ์ 62/3 ถ.สุขสวัสดิ์ ต.บางพึ่ง อ.พระประแดง จ.สมุทรปราการ 10130
02-4631364 www.boonsinceramic.com

WERDIN: ดินกลายเป็น

การกลายเป็นในมุมมองของวศินบุรี สุพานิชวรภาชน์

นันทิยา นิยมศิลป์

ชิ้นงานเซรามิกพระนิลสีวะที่ทำจากเซรามิกสีน้ำเงินโคบอลต์ และ ผลงานจัดวาง Till We Mead Again! ที่ประกอบไปด้วยกระดุกเซรามิกสีขาวโพลนที่กองรวมกันอยู่บนโต๊ะและกระจัดกระจายอยู่ตามพื้น ต่างเป็นส่วนหนึ่งของนิทรรศการเดี่ยวล่าสุดของศิลปิน วศินบุรี สุพานิชวรภาชน์ ภายใต้ชื่อ WERDIN หรือ ดินกลายเป็น สองผลงานที่ดูเหมือนจะต่างกันทั้งในเรื่องของรูปลักษณ์และการจัดวาง แต่ก็มีความเกี่ยวพันอย่างลึกซึ้งในเรื่องของแนวคิดที่ประกอบกันเป็นการจัดแสดงในครั้งนี้

วศินบุรี สุพานิชวรภาชน์

นิทรรศการนี้เป็นอีกครั้งหนึ่งที่ศิลปินนำคำภาษาเยอรมันที่เขาคุ้นเคยมาเล่นกับชื่องาน คำว่า WERDIN มาจากภาษาเยอรมัน **Werden** ที่มีความหมายตรงกับภาษาไทย ว่า “เป็น, กลายเป็น, หรือจะเป็น” ศิลปินนำคำภาษาเยอรมันนี้มาผสมกับ ภาษาอังกฤษ **We art (WE R)** และ คำว่า **ดิน (DIN)** ในภาษาไทย เลยกลายเป็นชื่อนิทรรศการที่เหมือนจะเปรียบว่ามนุษย์เราก็เหมือนกับดิน ที่สามารถเปลี่ยนและผันแปรได้

เมื่อเดินเข้าไปในพื้นที่จัดแสดง ผู้ชมจะปะทะกับผลงานเซรามิกที่ถูกจัดแสดงเป็นกลุ่มต่างๆ อยู่ภายในห้องนิทรรศการใหญ่ ทั้งชุดที่ดูเหมือนปะการังใต้น้ำ ชุดขามเซรามิก ไปจนถึงงานติดผนัง และเมื่อเดินสำรวจต่อไปในห้องเล็กอีกสองห้อง ก็จะสัมผัสกับบรรยากาศที่แตกต่าง จากห้องแรกไปด้วยอิฐประดับประดาด้วยแสงเทียน เป็นที่ตั้งของรูปปั้นบูชา และเสาโบราณ เสมือนเดินเข้าไปอยู่ในเวทสถาน ส่วนอีกห้องกลับให้ความรู้สึกต่างออกไป เป็นงานศิลปะจัดวางในห้องมืดที่ประกอบด้วยกองกระดุกจำนวนมาก

วศินบุรีได้พูดถึงงานนิทรรศการนี้ว่าสามารถแบ่งกลุ่มผลงานออกได้เป็นสี่กลุ่มด้วยกัน กลุ่มแรกนั้นเขาต้องการพูดถึงเรื่องของความจริงและมายา ประเด็นที่เขาได้พูดถึงมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่งานที่เขาทำสมัยเรียนปริญญาโทที่ประเทศเยอรมนี โดยกลุ่มนี้ประกอบด้วยผลงาน APORGADOT ที่ต่อเนื่องมาจาก APOR (A Part of Reality) series งานชิ้นนี้เป็นการนำงานประติมากรรมไฉ่จูด งานที่เป็นที่จดจำของศิลปิน ที่ทำมาจากทองเหลืองและมีลวดลายที่ได้แรงบันดาลใจมาจากกลองมโหระทึก วัตถุโบราณที่พบอยู่ในหลายแห่งของไทยรวมทั้งที่จังหวัดราชบุรี บ้านเกิดของศิลปิน ศิลปินตั้งใจนำประติมากรรมนี้มาจัดแสดงแบบแยกชิ้นส่วน แล้วจัดเรียงบนผนัง โดยมีการพยายามประกอบร่างให้ดูเป็นรูปร่างของสุนัขที่สมบูรณ์ เหมือนกับการจัดวางที่เราจะเห็นได้ในพิพิธภัณฑ์ที่นักโบราณคดีนำเศษชิ้นส่วนของวัตถุโบราณมาจัดเรียงให้สมบูรณ์ตามข้อมูลที่มีและจินตนาการส่วนบุคคล วศินบุรีต้องการตั้งคำถามต่อความจริงของประวัติศาสตร์ว่าข้อมูลและสิ่งที่เราเห็นและเชื่อ ต่างก็ขึ้นอยู่กับมุมมองและความเห็นของผู้ที่เป็นคนสร้างและเขียนประวัติศาสตร์นั้นขึ้น

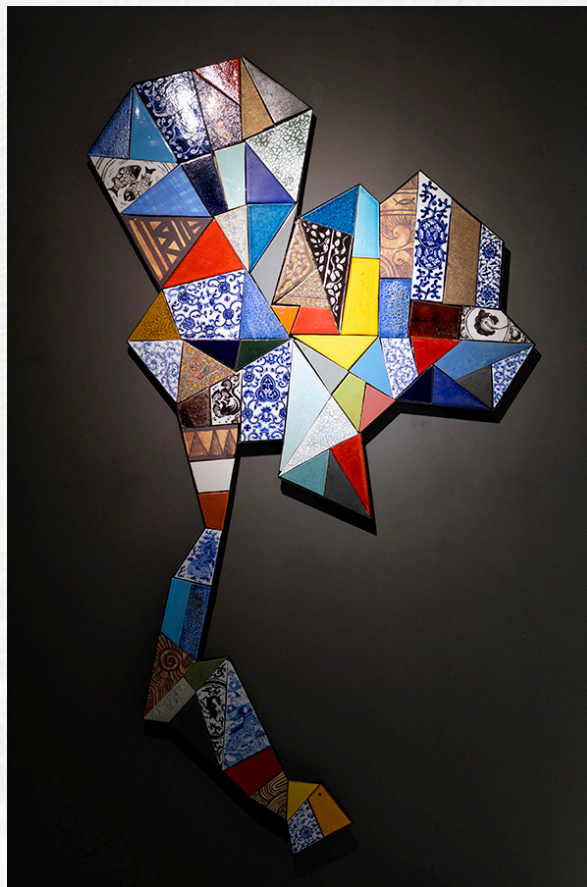

APORGADOT, 2025

Brass

Size variable (connected size 67 x 89 x 37)

อีกผลงานที่พูดถึงประเด็นนี้ประกอบไปด้วยแผ่นเซรามิกลวดลายและสีต่างๆ 77 ชิ้นตามจำนวนจังหวัดของประเทศไทย มาประกอบเป็นแผนที่ประเทศไทยภายใต้ชื่อผลงาน Neverland เขาตั้งคำถามของการกำหนดเส้นเขตแดน และจำนวนเขตการปกครองของประเทศ ที่ทั้งลดและเพิ่มจำนวนได้ตามแต่ผู้ที่มีอำนาจจะกำหนด ศิลปินเลือกที่จะลากเส้นแบ่งแผ่นกระเบื้องตามความพอใจของเขาเอง ลวดลายบนกระเบื้องดินเผา มีทั้งลวดลายงานเซรามิกในรูปแบบต่างๆ ทางประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็น บ้านเชียง เวียงกาหลง เบญจรงค์ และ ลายคราม ที่มีอิทธิพลกับการทำงานของศิลปิน รวมถึงการเลือกใช้สี ที่บางสีคิดค้นโดยคุณพ่อของศิลปินเองหรือเพื่อนของเขาสมัยเรียน หรือสีแดงและส้มสดที่เขาเป็นคนแรกๆ ที่นำมาใช้กับงานเซรามิกของไทยตั้งแต่ตอนที่ยังไม่เป็นที่นิยม จนถึงปัจจุบันที่พบเห็นได้ทั่วไป งานนี้จึงมีทั้งผลงานประวัติศาสตร์ของเซรามิกและของชีวิตศิลปินเอง ผสมผสานอยู่ในงานเดียวกัน

Neverland, 2025
Mixed media (ceramic and steel)
203 x 103 x 2 cm

ส่วนที่สองของนิทรรศการถูกจัดแสดงภายในห้องที่จัดให้เสมือนเป็นห้องบูชาหรือประกอบพิธีกรรม คือส่วนที่เน้นในเรื่องของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของจังหวัดราชบุรี หนึ่งในพื้นที่ที่มีผู้คนอาศัยอยู่อย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน เขาเลือกที่จะนำประติมากรรมสองชิ้นสำคัญจากพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติราชบุรีมา

ตีความใหม่ คือประติมากรรมสลักหินรูปพระศิวะสมัยทวารวดีและประติมากรรมพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมีจากยุคสมัยขอม วศินบุรีเลือกที่จะนำเทคโนโลยีมาช่วยในกระบวนการตีความและสร้างสรรค์ผลงานในชุดนี้สำหรับศิลปินเทคโนโลยี ไม่ใช่การปฏิเสธสิ่งเก่า แต่คือเครื่องมือที่ช่วยให้เราเข้าใจประวัติศาสตร์ของเราให้ดีขึ้น เขาใช้ 3D scan และการสร้าง 3D digital file มาช่วยในการขึ้นรูปงานจำลอง ภายใต้คำปรึกษาจากผู้มีความรู้ทั้งจากผู้อำนวยการพิพิธภัณฑ์และจากอาจารย์คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร

จังหวัดราชบุรีเป็นที่ตั้งสำคัญของอาณาจักรทวารวดี ซึ่งยุคสมัยนั้นตรงกับช่วงปลายสมัยราชวงศ์ถังของประเทศจีน ซึ่งเป็นยุคสมัยที่มีการนำเข้าสีน้ำเงินโคบอลต์มาใช้ในการสร้างงานเซรามิก วศินบุรีตั้งคำถามว่าถ้าในยุคสมัยนั้นความรู้ในด้านกระบวนการทำงานศิลปะเครื่องปั้นดินเผาและการใช้สีโคบอลต์จากจีนได้เดินทางมาถึงประเทศไทย ช่วงสมัยนั้นก็อาจจะมีตัวเลือกมากขึ้นในส่วนของวัสดุที่ใช้สร้างงานประติมากรรม ประติมากรรมพระนิลศิวะจึงได้กลายมาเป็นผลงานเซรามิกที่เคลือบด้วยสีน้ำเงินโคบอลต์ ตามสูตรเฉพาะของศิลปิน นอกจากนี้สีน้ำเงินยังพุดถึงปางหนึ่งของพระศิวะที่ทั้งตัวมีสีน้ำเงิน จากตำนานกวนเกษียรสมุทร ที่พระศิวะเสียสละดื่มน้ำพิฆาเลาหะละที่อาจจะทำลายโลกจนส่งผลให้ลำคอเป็นสีนീล

The Nila Shiva, 2025

Ceramic

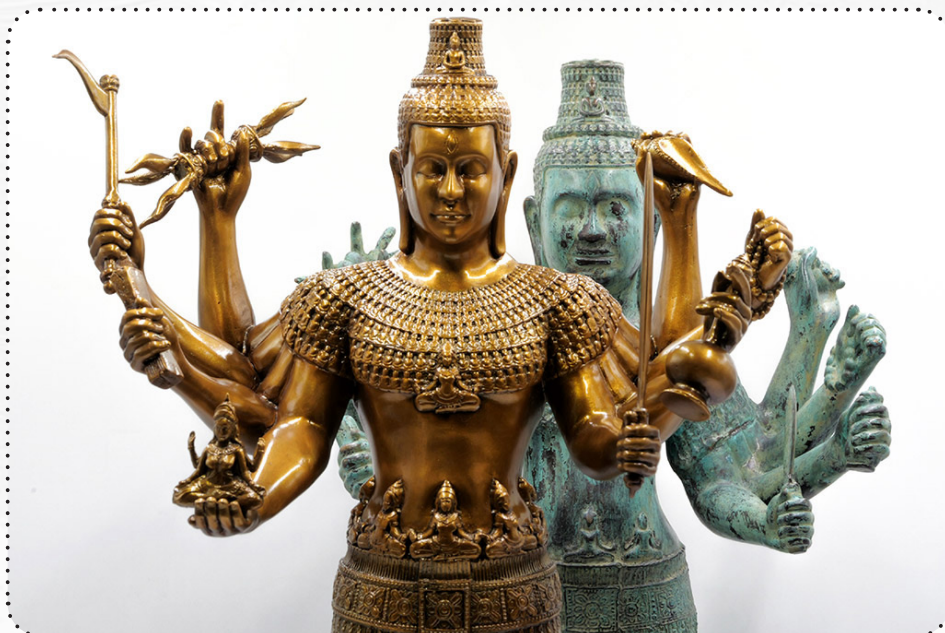
115 x 70 x 20 cm

The Radiant Avalokiteshvara #1, 2025

Brass

61 x 25 x 20 cm

The Radiant Avalokiteshvara #2, 2025

Brass

61 x 30 x 17 cm

สำหรับงานประติมากรรมพระโพธิสัตว์อวโลกิเตศวรเปล่งรัศมีจำลองที่ทำจากทองเหลืองทั้งสองชิ้น เป็นการพยายามสร้างภาพที่สมบูรณ์จากโบราณวัตถุที่ถูกค้นพบในสภาพที่แตกหัก ไม่มีเศียร พระกร และท่อนขาส่วนล่าง โดยศิลปินได้สร้างงานมาสองชิ้น ชิ้นแรกเป็นการสร้างภาพสมบูรณ์จากการคาดการณ์ทางประวัติศาสตร์ของวัตถุที่ค้นพบ โดยตั้งเปรียบเทียบกับประติมากรรมอีกชิ้นที่เป็นการตีความปรับเปลี่ยนตามหลักความงามของศิลปะในปัจจุบัน ภายในห้องยังมีเสาเซรามิกลวดลายโบราณที่ได้แรงบันดาลใจจากศิลปะสมัยทวารวดี และกระเบื้องปูที่ทำจากดินคุบัว แหล่งโบราณสถานที่สำคัญของจังหวัด

ผลงานในกลุ่มที่สามมีผลงานหลักคือชุด History Keeper และ Discovered in 2025 ผลงานเซรามิก รูปทรงเหมือนปะการัง หินทราย ประกอบไปด้วยถ้วยชามลวดลายโบราณและวัสดุสมัยใหม่เช่นขามในปัจจุบันและงานประติมากรรมไฉ่จุดขนาดเล็ก งานชุดนี้ เป็นอีกชุดผลงานที่พูดถึงเรื่องประวัติศาสตร์ ราชบุรีเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าทางน้ำมาทุกยุคสมัย นักโบราณคดีค้นพบโบราณวัตถุมากมายภายใต้แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำสำคัญของจังหวัด รวมทั้งถ้วยชามกระเบื้องบางส่วนที่ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ในพิพิธภัณฑ์ที่เป็นแรงบันดาลใจของลวดลายของขามหลายชิ้นในผลงานชุดนี้ ตอนสมัยเด็กกวินบุรีก็เคยได้ไปดูการขุดพบของเก่าเหล่านี้กับพ่อของเขา เมื่อก่อนเขารู้สึกว่าวัตถุเหล่านี้ที่ถูกค้นพบติดอยู่กับหิน ทราย หรือแม้แต่ปะการังในทะเลต่างถูกทำลายด้วยธรรมชาติอย่างน่าเสียดาย แต่ปัจจุบัน เขาเข้าใจแล้วว่าจริงๆ แล้วถ้าไม่มีวัตถุทางธรรมชาติเหล่านี้มาช่วยยึดเกาะ วัตถุโบราณเหล่านี้ก็อาจจะถูกทำลายจนสิ้น สิ่งเหล่านี้จริงๆ แล้วไม่ใช่ตัวทำลาย แต่กลับเป็นสิ่งที่ช่วยเก็บรักษาศิลปะทางวัฒนธรรมเหล่านี้ให้แก่คนรุ่นหลัง

History Keeper #1, 2025

Ceramic

40 x 28 x 28 cm

Discovered in 2025 #8, 2025

Ceramic

40 x 25 x 18 cm

Discovered in 2025 #9, 2025

Ceramic

42 x 27 x 18 cm

ผลงานชุดสุดท้ายคือผลงาน Till We Mead Again! ผลงานจัดวางในห้องมืดที่ประกอบไปด้วยกระดุกเซรามิกหลายร้อยชิ้นกองเรียงอยู่บนโต๊ะโลหะขนาดยาว รวมทั้งตั้งเรียงในส่วนพื้นที่ใต้โต๊ะและบนพื้นในห้องจัดแสดง ด้านหน้าฝั่งหนึ่งของโต๊ะเป็นเก้าอี้ไม้ที่ออกแบบเฉพาะโดยศิลปินให้คนที่นั่งต้องโน้มตัวไปเพ่งมองกองกระดุกตรงหน้า งานชุดนี้สื่อถึงความเข้าใจในคำว่า อารยธรรม ของมนุษย์ ในฐานะศิลปินเซรามิก เขาเคยเชื่อและภูมิใจว่าเครื่องปั้นดินเผา จัดได้ว่าเป็นสิ่งแรกๆ ที่ทำให้เกิดอารยธรรมของมนุษย์ขึ้น จากเดิมที่มนุษย์ต้องเร่ร่อนล่าสัตว์ แต่การที่มนุษย์เริ่มคิดค้นภาชนะกักเก็บอาหารก็ทำให้มนุษย์นั้นไม่ต้องเคลื่อนย้ายที่อยู่ตามแหล่งอาหารและสามารถตั้งหลักแหล่งและเริ่มทำการเกษตรกรรม จนวศินบุรีได้มีโอกาสอ่านงานเขียนหนึ่งที่พูดถึงศาสตราจารย์ มาร์กาเรต มีด นักมานุษยวิทยาชื่อดังว่าสำหรับเธอนั่นอะไรคือจุดเริ่มต้นของอารยธรรม สำหรับเธอสิ่งนั้นไม่ใช่ภาชนะดินเผา หรือเครื่องมือใช้สอย แต่คือการค้นพบกระดุกต้นขาของมนุษย์ที่หักและมีร่องรอยการเยียวว่า สิ่งนี้แสดงว่าบุคคลนั้นไม่ได้ถูกทอดทิ้งซึ่งก่อนคือหมายถึงความตาย แต่ถูกดูแลประคับประคองโดยบุคคลอื่นจนมีชีวิตต่อไปได้ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และความเห็นอกเห็นใจนี้เอง คือจุดเริ่มต้นของอารยธรรม ศิลปินประทับใจกับแนวคิดนี้มาก และสำหรับเขาสิ่งนี้ คือสิ่งที่ขาดหายไปจากสังคมปัจจุบัน เขาจึงตั้งใจสร้างงานนี้เพื่อให้คนได้พิจารณาถึงสิ่งที่กำลังจะเลือนหายไป และตั้งใจจัดวางงานนี้ให้สะท้อนตรงกับงานพระนิลคิวะที่อยู่อีกห้องติดกัน ที่ต่างก็พูดถึงความเสียสละ และความรักในเพื่อนมนุษย์ สำหรับวศินบุรีกระดุกเหล่านี้ไม่ใช่ตัวแทนของความตาย แต่คือการสร้างความหมายของการมีชีวิตอยู่

Till we mead again!, 2025

Mixed media (ceramic, steel and glass table, and wooden chair)

Table: 75 x 270 x 80 cm, Chair: 79 x 47 x 66 cm, Ceramic bone: 55 x 10 x 7 cm (each)

นอกจากนี้ ภายในห้องยังมีผลงานแผ่นอะคริลิค I spy with my little eye ที่ประกอบไปด้วยตัวหนังสือ ร้อยเรียงเป็นแถว เหมือนเกมส์ค้นหาคำศัพท์ ที่ศิลปินเลือกที่จะซ่อนคำหลายๆ คำที่มันน่าจะถึงความเห็นอกเห็นใจ (empathy) และความเพิกเฉย (apathy) รวมทั้งบทความเกี่ยวกับความรักจากหนังสือที่มีอิทธิพลกับเขา เล่มหนึ่ง คือปีกหัก โดย คาลิล ยิบราน

I spy with my little eye, 2025

Acrylic plate

45 x 120 cm

นิทรรศการนี้กล่าวถึงการกลายเป็นทั้งในเรื่องของกระบวนการทำงานศิลปะ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของวัสดุที่ศิลปินเลือกใช้ ที่ไม่ได้มีแค่ดินหรือเซรามิก แต่ยังรวมถึงวัสดุอื่นๆ เช่นโลหะ หรือ แผ่นอะคริลิก ที่สำหรับศิลปินแล้ว เขาเลือกวัสดุที่สามารถถ่ายทอดแนวคิดและสะท้อนมุมมองของเขาออกมาได้ดี และชัดเจนที่สุด นำมาผ่านกระบวนการให้เป็นผลงานศิลปะ รวมทั้งแรงบันดาลใจและประสบการณ์ทั้งในการทำงานและส่วนตัว ที่หล่อหลอมและส่งผลกระทบต่อการทำงานของเขาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน งานนี้ยังพูดถึงการเปลี่ยนแปลง การทำความเข้าใจดีความในเรื่องของประวัติศาสตร์และอารยธรรมทั้งของท้องถิ่นจังหวัดราชบุรีพื้นที่บ้านเกิดของศิลปินเอง รวมถึงประวัติศาสตร์โลกและการเชื่อมโยงทางศิลปะวัฒนธรรม แต่ที่สำคัญที่สุดในงานนี้ศิลปินเลือกที่จะตั้งคำถามต่อการกลายเป็นของมนุษย์ การเจริญเติบโตทางสังคม ทางจิตวิญญาณ ที่นอกเหนือจากความเจริญทางด้านวัตถุให้เราตระหนักถึงการมองการใช้ชีวิตด้วยความเข้าใจและเห็นใจ เราสามารถเลือกได้ว่าเราจะดำเนินไปในทิศทางใด และเลือกที่จะสร้างอนาคตได้อย่างที่เราต้องการ

Pohchang International Art Festival & Workshop in Thailand 2025

กมล ไตรปัญญา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยวิทยาลัยเพาะช่าง ได้ดำเนินการจัดโครงการ Pohchang International Art Festival and Workshop in Thailand 2025 ครั้งที่ 19 ระหว่างวันที่ 4-8 สิงหาคม 2568 และจัดแสดงนิทรรศการต่อเนื่องจนถึงวันที่ 22 สิงหาคม 2568 โดยเป็นโครงการปฏิบัติการทางศิลปะและนิทรรศการนานาชาติที่ได้ดำเนินการมานานร่วมสองทศวรรษ ซึ่งการจัดโครงการในลักษณะนี้ทำให้อาจารย์รวมถึงนักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการทำงานศิลปะร่วมกับศิลปินต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการ อันจะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ เสริมทักษะและประสบการณ์ทำงานทางด้านศิลปะ นอกจากนี้การที่ศิลปินจากทั้งในและต่างประเทศได้เข้ามามีส่วนร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานตั้งแต่เริ่มกระบวนการจนเป็นผลงานสำเร็จในรูปแบบต่าง ๆ จะส่งผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ประสบการณ์และวัฒนธรรม นอกจากนี้ผลงานที่เกิดขึ้นจะถูกนำมาใช้ในการจัดแสดงนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าชมและศึกษา รวมถึงผลงานศิลปะที่จัดแสดงยังจะได้รับการพิจารณาให้ข้อคิดเห็นและประเมินผลงานจากผู้ทรงคุณวุฒิอีกด้วย

วิทยาลัยเพาะช่าง เดิมชื่อ โรงเรียนเพาะช่าง เป็นสถาบันศิลปะแห่งแรกของประเทศไทย เกิดขึ้นตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ที่ต้องการจะสร้างสถาบันการศึกษาด้านศิลปะการช่างของไทยขึ้น ด้วยการอนุรักษ์มรดกทางศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ และให้มีการเรียนรู้ศาสตร์ศิลปะของชาวตะวันตกให้เท่าทัน เพื่อนำความรู้เหล่านั้นมาพัฒนาศิลปะการช่างของไทยต่อไป แต่พระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในการที่จะทำนุบำรุงศิลปะการช่างไทยยังไม่สำเร็จสมดังพระราชหฤทัยก็เสด็จสวรรคตเสียก่อน จนกระทั่งมาสำเร็จในสมัยรัชกาลที่ 6 โดยในวันที่ 7 มกราคม 2456 ทรงเสด็จเป็นประธานในพิธีเปิดและทรงพระราชทานชื่อว่า “โรงเรียนเพาะช่าง” ซึ่งมีความหมายว่า สถาบันที่เป็นแหล่งบ่มเพาะศิลปะการช่าง เป็นต้นกำเนิดแห่งศิลปวิทยา เพื่อผลิตดอก ออกผลสร้างความเจริญงอกงามให้กับแผ่นดินด้วยงานศิลปะและมรดกทางวัฒนธรรมไทย ดังกระแสพระราชดำรัสในวันเปิดโรงเรียนเพาะช่างตอนหนึ่งว่า “ความเจริญในศิลปวิชาการช่างเป็นเครื่องวัดความเจริญชาติ” ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้สมเด็จพระเจ้าน้องยาเธอ เจ้าฟ้าจุฑาธุชธราดิลก กรมขุนเพ็ชรบูรณ์อินทราชัย ทรงดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาโรงเรียนเพาะช่าง เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2462 และต่อมาทรงเป็นผู้บัญชาการโรงเรียนเพาะช่างเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2466 ปัจจุบันวิทยาลัยเพาะช่างอยู่ในสังกัดของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีจำนวน 14 สาขา ครอบคลุมสาขาวิชาทางศิลปะและการออกแบบ ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ จิตรกรรมไทย ประติมากรรมไทย หัตถศิลป์ เซรามิกส์ ศิลปะการถ่ายภาพ ออกแบบนิเทศศิลป์ ออกแบบผลิตภัณฑ์ ออกแบบภายใน หัตถกรรมสร้างสรรค์ เครื่องประดับอัญมณีและโลหะรูปพรรณ ศิลปศึกษา และระดับปริญญาโท 1 หลักสูตร คือ หลักสูตรศิลปะและการออกแบบ

วิทยาลัยเพาะช่าง ได้ดำเนินการจัด “โครงการปฏิบัติการทางศิลปะและนิทรรศการนานาชาติ” มาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีศิลปินต่างชาติ ศิลปินชาวไทย เข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมากในแต่ละปี โดยในปีนี้มีศิลปินเข้าร่วม 19 ประเทศ ทั้งโซนอเมริกา ยุโรป ออสเตรเลีย และเอเชียเข้าร่วม เป็นศิลปินต่างชาติ 50 คนและศิลปินไทยกว่า 160 คน

ผลงานศิลปะที่เกิดขึ้นจะได้ถูกนำมาจัดเป็นนิทรรศการศิลปะ มีการเปิดให้เข้าชมหลังจากการทำปฏิบัติการเสร็จ โดยรูปแบบการจัดงานเป็นไปในลักษณะอย่างเป็นกันเอง มีการใช้พื้นที่ของวิทยาลัยเพาะช่างในการสร้างสรรค์ผลงานอันมีค่า มีลักษณะเฉพาะ เปิดโอกาสให้ศิลปินต่างชาติ ศิลปินแห่งชาติ ศิลปินไทย อาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัยเพาะช่างเข้าร่วมทำผลงานศิลปะด้วยกัน โครงการเริ่มตั้งแต่วันที่ 4 สิงหาคม 2568 เป็นพิธีเปิดปฏิบัติการทางศิลปะ โดยได้รับเกียรติจาก อาจารย์อำมฤทธิ์ ชูสุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม-สื่อผสม) พ.ศ. 2563 ให้เกียรติเป็นประธาน

อาจารย์อำมฤทธิ์ ชูสุวรรณ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม-สื่อผสม) พ.ศ. 2563
ประธานในพิธีเปิดปฏิบัติการ

ศิลปินต่างชาติเดินทางมาถึงวิทยาลัยเพาะช่าง และเริ่มลงทะเล่เขียน

ภาพถ่ายรวมในพิธีการเปิดปฏิบัติการ workshop ทางศิลปะ

บรรยากาศภายในงานเป็นลักษณะของการทำ workshop ระหว่างศิลปินต่างชาติ ศิลปินภายนอก เช่น อาจารย์มหาวิทยาลัย ศิลปินอิสระ รวมถึงอาจารย์ของวิทยาลัยเพาะช่างในสาขาต่าง ๆ โดยมีนักศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยศิลปิน โดยกิจกรรม workshop ที่น่าสนใจภายในงานนี้ เป็นลักษณะของงานทัศนศิลป์ ตั้งแต่งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ งานศิลปะแบบจัดวาง (Installation) เซรามิกส์ เป็นต้น

นอกจากนี้ทางสาขาวิชาเซรามิกส์ วิทยาลัยเพาะช่าง ยังได้จัด workshop การเผาเคลือบแบบราคุ (RAKU Firing) ผ่านขั้นตอนการขึ้นรูปจากดินปั้นเป็นรูปทรงต่าง ๆ ในครั้งนี้มีศิลปินไทยและศิลปินต่างชาติกว่า 50 ท่าน เข้าร่วมการเผาราคุ ตลอดจนมีนักศึกษาและศิลปินในแขนงอื่นให้ความสนใจเป็นจำนวนมาก ศิลปินหลายคนต่างพากันทำงานอย่างขะมักเขม้น บางคนกำลังใช้มือตบดินให้เป็นแผ่นและขึ้นรูปทรงด้วยความมุ่งมั่น บางคนประดับตกแต่งชิ้นงาน ในขณะที่บางคนกำลังนำชิ้นงานออกจากเตาเผาเพื่อสัมผัสกับอากาศภายนอก บรรยากาศโดยรวมเต็มไปด้วยความจริงจัง แต่ก็สัมผัสได้ถึงความร่วมมือและความตื่นเต้นที่ทุกคนมีส่วนร่วมเมื่อเห็นผลงานของตนเองปรากฏออกมาเป็นรูปเป็นร่าง กิจกรรมนี้เป็นมากกว่าการเรียนรู้เทคนิคการปั้น เผาราคุ แต่ยังเป็น การแลกเปลี่ยนความรู้และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะร่วมกันในกลุ่มศิลปินเซรามิกส์อีกด้วย

โดยผลงานไม่ว่าจะเป็นภาพวาดสีน้ำสืออะคริลิคสือผสมจะถูกรังสรรค์บนเฟรมผ้าใบหรือผลงานประติมากรรมเซรามิกส์ จะถูกจัดวางบนแท่นแสดงงาน เพื่อนำไปจัดแสดงในอาคารพิพิธภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติ วิทยาลัยเพาะช่าง (ตึกกลาง) เป็นจำนวนมากกว่า 200 ผลงาน โดยเปิดแสดงจนถึงวันที่ 22 สิงหาคม 2568 และสามารถรับชมผลงานในรูปแบบสื่อบันทึกออนไลน์ซึ่งจะมีรายละเอียดของขนาดผลงาน ชื่อผลงาน แรงบันดาลใจ หากท่านสนใจสามารถติดต่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับผลงานศิลปะได้ทางเพจประชาสัมพันธ์ของวิทยาลัยเพาะช่าง

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ที่สนับสนุนให้เกิดโครงการอย่างต่อเนื่อง

ขอขอบคุณ บุคลากรของวิทยาลัยเพาะช่าง

ขอขอบคุณ ศิลปินต่างชาติ ศิลปินไทย และนักศึกษาวิทยาลัยเพาะช่าง

ขอขอบคุณผู้สนับสนุนทุกท่านที่ช่วยสนับสนุนโครงการและขอภัยที่มีได้เอ่ยนามมา ณ ที่นี้

เซรามิกลำปาง ตอนที่ 3

ประวัติอุตสาหกรรมเซรามิกลำปางตอนที่ 3 ปี 2546-2550

ช่วงเวลาเติบโตของอุตสาหกรรมเซรามิกลำปางกินเวลายาวนานกว่า 20 ปี สร้างงาน สร้างรายได้ให้จังหวัดลำปางอย่างต่อเนื่อง ทั้งธุรกิจต้นน้ำ กลางน้ำและปลายน้ำ มีธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบทางเซรามิกเปิดบริษัท สาขาหลายแห่ง ทั้งร้านค้าที่ขายวัสดุอุปกรณ์ทางเซรามิกหลายร้านค้าจำหน่ายให้ผู้ประกอบการเซรามิกในจังหวัดลำปาง นอกจากนี้ผู้ประกอบการนอกพื้นที่ลำปางยังต้องมาสั่งซื้อในจังหวัดลำปางด้วย เนื่องจากเป็นสินค้าเฉพาะกลุ่มที่มีความหลากหลาย

นอกจากนี้ยังมีการเริ่มทำแบริบอลเคลย์ (ดินเหนียว) แหล่งแม่ทานในเขตอำเภอสบปราบโดยบริษัทขนาดใหญ่ผลิตเพื่อการส่งออกไปต่างประเทศ เนื่องจากแบริบอลเคลย์ของจังหวัดลำปางมีคุณสมบัติที่ดีในเรื่องความเหนียวและความแข็งแรงของวัตถุดิบ มีการประมาณการส่งออกแบริบอลเคลย์ไปต่างประเทศเดือนละประมาณ 60,000 - 80,000 ตัน จากสามบริษัทขนาดใหญ่ ประกอบด้วย บริษัทเอสซีจี จำกัด (มหาชน) บริษัท ชิเบลโก มิเนอร์ลส์ จำกัด และบริษัท MRD ECC จำกัด ทั้งนี้การผลิตบอลเคลย์ในจังหวัดลำปางทำให้ผู้ประกอบการลำปางมีต้นทุนวัตถุดิบที่ลดลงและมีความมั่นคงในแหล่งวัตถุดิบมากขึ้นด้วย เนื่องจากก่อนหน้าการผลิตบอลเคลย์ในลำปาง ผู้ประกอบการจะต้องใช้วัตถุดิบบอลเคลย์จากแหล่งที่ไกลออกไปเช่น เชียงราย นครศรีธรรมราช เป็นต้น

เหตุการณ์สำคัญในช่วงปี 2546-2550 ที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมเซรามิกลำปาง ประกอบด้วย

1. **การก่อตั้งคลัสเตอร์เซรามิกลำปาง** ในปีพ.ศ. 2545 รัฐบาลไทยในขณะนั้นได้ว่าจ้าง ไมเคิล อี. พอร์เตอร์ (Michael E. Porter) เป็นนักคิด นักเศรษฐศาสตร์ และนักวิชาการด้านการบริหารธุรกิจที่มีชื่อเสียงระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์และการแข่งขัน มาพัฒนาแนวทางอุตสาหกรรมของไทย และได้เห็นถึงศักยภาพของอุตสาหกรรมเซรามิกลำปางที่มีองค์ประกอบครบทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำของอุตสาหกรรมเซรามิก รัฐบาลไทย จึงได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดคลัสเตอร์เซรามิกขึ้นในจังหวัดลำปาง ซึ่งเป็นคลัสเตอร์แรกของประเทศไทยและเป็นต้นแบบคลัสเตอร์ที่เกิดขึ้นอีกหลาย ๆ แห่งทั่วประเทศ โดยมีองค์กร UNIDO (United Nations Industrial Development Organization) เข้ามาให้การสนับสนุนผ่านบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรม (IFCT) ในขณะนั้น (ปัจจุบันไม่มีบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแล้ว) ทั้งนี้หน่วยงานร่วมก่อตั้งคลัสเตอร์ภาคเอกชนคือสมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปาง และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปางเป็นแกนหลัก และมีหน่วยงานภาครัฐ ภาคการศึกษาในพื้นที่ รวมถึงผู้ผลิตวัตถุดิบเข้าร่วมเพื่อสร้างคลัสเตอร์ที่เข้มแข็ง ในการเกิดขึ้นของคลัสเตอร์เซรามิกลำปางมีเป้าหมายให้เป็น “ศูนย์กลางเซรามิกของอาเซียนในปี 2555”

หลักการของคลัสเตอร์คือผู้ประกอบการร่วมกันผลิตสินค้า ใครมีความเด่นในด้านใดก็นำจุดแข็งนั้นมาใช้ประโยชน์ในการผลิตสินค้า เพื่อลดต้นทุนในการผลิต และสามารถรับคำสั่งซื้อขนาดใหญ่ได้

2. **การสร้างศูนย์แสดงสินค้าเซรามิกและหัตถอุตสาหกรรม** ศูนย์แสดงสินค้าแห่งนี้อยู่ภายใต้กำกับดูแลของศูนย์พัฒนาอุตสาหกรรมเซรามิก กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม สร้างด้วยงบประมาณ 170 ล้านบาท ตั้งอยู่บนพื้นที่ของกรมธนารักษ์ อ.เกาะคา จ.ลำปาง มีเป้าหมายเพื่อเป็นสถานที่แสดงนิทรรศการและจัดจำหน่ายสินค้าเซรามิกของผู้ประกอบการเซรามิกลำปาง มีสถานที่ห้องประชุม สำนักงาน ร้านอาหาร ส่วนแสดงนิทรรศการและการสาธิตการผลิตเซรามิก

อย่างไรก็ตามศูนย์แสดงและจำหน่ายสินค้าเซรามิกและหัตถอุตสาหกรรมนี้ไม่ได้รับความนิยมมากนัก เนื่องจากสถานที่ตั้งอยู่ไกลจากผู้ประกอบการ และการใช้พื้นที่จะต้องมีการจ่ายค่าเช่าใช้ ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง และกำลังซื้อสินค้าของนักท่องเที่ยวที่ผ่านศูนย์ยังไม่มากพอที่จะจ้างแรงงานไปจำหน่ายในนามโรงงาน จึงทำได้เพียงให้แม่ค้าเข้าไปรับสินค้าจากโรงงานเข้าไปจำหน่ายได้บ้าง นอกจากนี้หน่วยงานภาคเอกชนพยายามเข้าใช้ประโยชน์จากการลงทุนของภาครัฐด้วยการจัดงานเซรามิกแฟร์อีกหลาย ๆ ครั้ง แต่ก็ยังเงียบ แม้กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมจะพยายามจัดงานเองหลาย ๆ ครั้งก็ยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก

3. **ผู้ประกอบการเริ่มผลิตสินค้าตามถนัด** ผลิตภัณฑ์เซรามิกสามารถผลิตได้หลายรูปแบบและหลายประโยชน์ในการใช้งาน ผู้ประกอบการในจังหวัดลำปางสามารถผลิตได้หลากหลายตามแต่ตลาดที่มีและตามความชำนาญของโรงงาน ผลิตภัณฑ์เซรามิกที่ผลิตในลำปางมีทั้งผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือน ผลิตภัณฑ์สำหรับการจัดแต่งสวน ผลิตภัณฑ์กระเบื้องปูพื้น และผลิตภัณฑ์ลูกกรงเซรามิก ทั้งนี้ผู้ประกอบการจะอยู่ใน 4 กลุ่มหลักนี้ โดยขึ้นกับการลงทุนและการตลาด

เซรามิกลำปางได้ชื่อว่าเป็นธุรกิจที่มีการแข่งขันสูงมาก โดยเฉพาะการแข่งขันด้านราคาและการคัดลอกรูปแบบสินค้าทำให้เกิดการกระทบกระทั่งในกลุ่มผู้ประกอบการเซรามิกอยู่หลาย ๆ ครั้ง หากช่วงใด ๆ ที่ผลิตภัณฑ์บางชนิดเป็นที่นิยมก็จะแข่งขันผลิตและแข่งขันลดราคาเพื่อถือนเงินสดให้ได้มากที่สุด จึงทำให้ช่วงชีวิตของผลิตภัณฑ์ที่นิยมจะสั้นลงไปมากในกลุ่มผู้ผลิตลูกกรงเซรามิกได้มีการพยายามกำหนดราคาลูกกรงให้ได้มาตรฐานเดียวกัน เมื่อตกลงกันได้แล้วก็สามารถใช้ราคาที่ตกลงกันได้ แต่ทำอยู่ไม่นานก็จะมีผู้ประกอบการบางรายละเมิดข้อตกลง กลับไปแข่งขันกันเหมือนเดิม สิ่งเหล่านี้เป็นลักษณะพื้นฐานของเซรามิกลำปางอย่างแท้จริง

จบตอนที่ 3

อธิภูมิ กำธรวรินทร์

อดีตนายกสมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปาง

ประธานกิตติมศักดิ์สภาอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง

สมาคมเซรามิกส์ไทย THE THAI CERAMIC SOCIETY

Material Science Department Faculty of Science Chulalongkorn University
Phya Thai Road , Pratumwan District Bangkok Thailand 10330 Tax No.099 3000 169 573
Tel : (662) 218 5562 Fax. (662) 218 5561 Email : Thaiceramicsociety@gmail.com
Website : thaiceramicsociety.or.th Facebook : The Thai Ceramic Society

ใบสมัครสมาชิก / MEMBERSHIP APPLICATION FORM

โปรดเขียนด้วยตัวบรรจง หรือพิมพ์ พร้อมชื่อภาษาอังกฤษให้ครบถ้วนด้วยหมึก
(Please write completely in ink with CAPITAL letters or PRINT)

☐ ต่ออายุสมาชิก (Renewed Membership)	☐ สมัครสมาชิกใหม่ (Apply for New Membership)
---	---

สมัครสมาชิกประเภท (Type of Membership)

ประเภทนิติบุคคล (Juristic Membership)
☐ นิติบุคคลรายปี (Annual Membership Fee) ฿ 2,000
ประเภทบุคคลทั่วไป (General Membership)
☐ รายปี (Annual Membership Fee) ฿ 300
การชำระค่าสมัครสมาชิก / PAYMENT METHOD :
☐ เงินสด / Cash
☐ โอนเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ ธ.ไทยพาณิชย์ สาขาธนาคารชาติไทย “สมาคมเซรามิกส์ไทย” เลขที่ 045-2-07350-2 / By transfer the payment to “The Thai Ceramic Society” / Siam Commercial Bank Public Company / Thai Red Cross Branch / Saving account number : 045-2-07350-2

ชื่อผู้สมัคร / APPLICANT NAME :

(Mr./ Miss / Mrs. / Others)

ตำแหน่ง / OCCUPATION :

ชื่อกิจการ / COMPANY NAME : เลขที่ผู้เสียภาษี Tax.No

ที่อยู่บริษัท / COMPANY ADDRESS :

โทร. / TEL : โทรสาร / FAX :

E-mail : WEBSITE :

☐ ผู้ผลิต / Manufacturer ☐ ผู้จัดจำหน่าย / Distributor ☐ หน่วยงานของรัฐ / Government ☐ สถาบัน / Institution

ประเภทผลิตภัณฑ์ (Type of Product)

☐ กระเบื้อง / Tiles ☐ สุขาภัณฑ์ / Sanitaryware ☐ ลูกถ้วยไฟฟ้า / Insulators ☐ ถ้วยชาม / Tableware
☐ ของชำร่วยและเครื่องประดับ / Giftware ☐ วัตถุดิบ / Raw material ☐ อื่นๆ / Other

สมัครสมาชิกสมาคมเซรามิกส์ไทยออนไลน์ ได้ที่:

www.thaiceramicsociety.or.th/?page_id=804

.....
ลายมือชื่อผู้สมัคร(Applicants signature)
(ประทับตรากิจการ)
Affixing the company's seal here

หินไทยสู่วัตถุกรรมสี่เหลี่ยม: การสังเคราะห์ซีโอไลต์จากหินพอตเทอรี เพื่อดักจับคาร์บอนไดออกไซด์

ความท้าทายด้านสิ่งแวดล้อมและโอกาสใหม่จากทรัพยากรภายในประเทศ

โดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิรัฐ อีระภาพิเศษพงษ์

ในยุคที่โลกกำลังเผชิญกับวิกฤตการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การพัฒนาเทคโนโลยีที่ช่วยลดปริมาณก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในชั้นบรรยากาศกลายเป็นความจำเป็นเร่งด่วน นักวิจัยไทยจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้สร้างความก้าวหน้าที่สำคัญด้วยการพัฒนาเทคโนโลยีการสังเคราะห์ซีโอไลต์ 13X จากหินพอตเทอรีที่เป็นวัตถุดิบภายในประเทศ เพื่อใช้เป็นวัสดุดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ที่มีประสิทธิภาพสูง ภายใต้โครงการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตวัตถุดิบคุณภาพสูงที่เป็นแร่ โลหะ หรือสารประกอบโลหะเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ ในปีงบประมาณ 2567 ที่ผ่านมา

หินพอตเทอรี: แหล่งวัตถุดิบธรรมชาติที่มีคุณค่า

หินพอตเทอรี หรือที่บางครั้งเรียกว่า “ไชนาสโตน” (China Stone) หรือ “หินผุ” เป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณสมบัติพิเศษ หินพอตเทอรีเป็นวัตถุดิบสำคัญที่ใช้ในอุตสาหกรรมเซรามิกแบบดั้งเดิมหรือ Traditional ceramic ซึ่งเป็นหนึ่งในวัตถุดิบหลักที่ใช้ร่วมกับดินดำ ดินขาว ดินแดง หินฟันม้า ทราย หินปูน และควอตซ์ หินพอตเทอรีมีลักษณะเฉพาะที่น่าสนใจ คือ มีความแข็งน้อย เกิดขึ้นในระหว่างกระบวนการเปลี่ยนแปลงและย่อยสลายผุพังจากหินแข็งต้นกำเนิดไปเป็นดิน มักพบในแหล่งที่มีหินภูเขาไฟ หินแกรนิต หรือในแหล่งดินขาว องค์ประกอบทางเคมีที่สำคัญของหินพอตเทอรีประกอบด้วย:

- ซิลิกา (SiO_2) 60-70%
- อะลูมินา (Al_2O_3) 18-27%
- โซเดียมออกไซด์ (Na_2O) 0-5%
- โพแทสเซียมออกไซด์ (K_2O) 2-7%
- เหล็กออกไซด์ (Fe_2O_3) 0.5-4%

ปัจจุบันประเทศไทยมีเหมืองหินพอตเทอรีมากกว่า 16 แห่ง มีกำลังการผลิตรวมประมาณ 5 แสนตันต่อปี โดยมีราคาอยู่ที่ 400-600 บาทต่อตัน ส่วนใหญ่ถูกนำไปใช้ในอุตสาหกรรมกระเบื้องเซรามิก สุขภัณฑ์ และวัสดุทนไฟ

ซีโอไลต์ 13X: นวัตกรรมวัสดุดูดซับประสิทธิภาพสูง

ซีโอไลต์เป็นกลุ่มของวัสดุที่มีองค์ประกอบทางเคมีและคุณสมบัติทางกายภาพ-เคมีที่คล้ายคลึงกัน โดยทั่วไปเป็น

ส่วนผสมของซิลิกา อะลูมินา และโมเลกุลของน้ำ พร้อมด้วยไอออนบวกที่ยึดเกาะอย่างหลวม ๆ ซึ่งสามารถแลกเปลี่ยนกับไอออนอื่นได้ง่าย

ซีโอไลต์ คือ สารประกอบอะลูมิโนซิลิเกต (crystalline aluminosilicates) ซึ่งหน่วยย่อยประกอบด้วยอะตอมของซิลิกอน (หรืออะลูมิเนียม) หนึ่งอะตอม และออกซิเจนสี่อะตอม โครงสร้างผลึกของซีโอไลต์มีความเป็นระเบียบ และมีรูพรุนขนาดเล็กมาก ทำให้มีพื้นที่ผิวจำเพาะสูงถึง 375-728 ตารางเมตรต่อกรัม

ซีโอไลต์ 13X เป็นประเภทพิเศษของซีโอไลต์ที่มีโครงสร้างแบบฟอจาไซต์ (Faujasite) ที่มีขนาดรูพรุน 0.8-1.2 นาโนเมตร และมีประจุของโซเดียม (Na^+) อยู่ในกรง มีคุณสมบัติโดดเด่นในการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO_2) ความชื้น เมอร์แคปแทน ไฮโดรเจนซัลไฟด์ และสารประกอบโมเลกุลต่าง ๆ จึงเหมาะสำหรับใช้ในกระบวนการแยกก๊าซในอุตสาหกรรมต่าง ๆ

ซีโอไลต์ 13X PSA (Pressure Swing Adsorption) มีการใช้งานอย่างกว้างขวางในการสกัดออกซิเจน และยังสามารถนำไปใช้ในอุตสาหกรรมอื่น ๆ เช่น อุตสาหกรรมเคมี อุตสาหกรรมเภสัชกรรม อุตสาหกรรมน้ำมันและก๊าซ และอุตสาหกรรมอาหาร นอกจากนี้ ยังมีความสามารถในการดักจับคาร์บอนไดออกไซด์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยคุณสมบัติพิเศษเฉพาะตัวของซีโอไลต์ ทำให้ในปัจจุบันมีหลากหลายอุตสาหกรรมที่เริ่มหันมาสนใจแร่ประเภทนี้เพิ่มมากขึ้น เพราะสามารถนำมาประยุกต์ใช้งานในด้านต่าง ๆ ได้แตกต่างกันได้อย่างน่าทึ่ง

กระบวนการสังเคราะห์ซีโอไลต์ 13X จากหินพอตเทอรี

การสังเคราะห์ซีโอไลต์ 13X จากหินพอตเทอรีเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนแต่มีประสิทธิภาพ โดยมีขั้นตอนหลักดังนี้:

1. **การเตรียมวัตถุดิบ:** หินพอตเทอรีถูกนำมาบดให้มีขนาดเล็กกว่า 325 เมช
2. **การผสม:** ผงหินพอตเทอรีผสมกับโซเดียมไฮดรอกไซด์ (NaOH) ในอัตราส่วน 1:1.2
3. **การให้ความร้อน:** นำส่วนผสมไปเผาที่อุณหภูมิ 800°C เป็นเวลา 2 ชั่วโมง
4. **การทำปฏิกิริยา:** นำส่วนผสมที่เผาแล้วมาบ่มในน้ำที่อุณหภูมิ $80-90^\circ\text{C}$ เป็นเวลา 4-12 ชั่วโมง (ขึ้นอยู่กับคุณภาพของหินพอตเทอรี)
5. **การกรองและล้าง:** กรองแยกตะกอนและล้างด้วยน้ำจนได้ pH ประมาณ 9
6. **การอบแห้ง:** นำตะกอนไปอบแห้งและบดให้เป็นผง

ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อคุณภาพของซีโอไลต์ 13X ที่สังเคราะห์ได้ ได้แก่:

- สัดส่วนของ $\text{SiO}_2/\text{Al}_2\text{O}_3$ ในหินพอตเทอรี (ควรอยู่ในช่วง 3.56-4.10)

- สัดส่วนของ $\text{SiO}_2/\text{Na}_2\text{O}$ (ควรอยู่ในช่วง 1.23-1.43)
- อุณหภูมิและระยะเวลาในการเผาและการทำปฏิกิริยา

คุณสมบัติของซีโอไลต์ 13X ที่สังเคราะห์ได้

ซีโอไลต์ 13X ที่สังเคราะห์จากหินพอตเทอรีในประเทศไทยมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับผลิตภัณฑ์ทางการค้า โดยมีลักษณะดังนี้:

- องค์ประกอบทางเคมี: Na_2O 12-15%, SiO_2 48-50%, Al_2O_3 27-29%
- พื้นที่ผิว: 540-640 ตารางเมตร/กรัม
- ความสามารถในการดูดซับ CO_2 : 14.8-15.9% โดยน้ำหนัก (ที่ความดัน 250 mmHg, 25°C)
- ขนาดอนุภาค: น้อยกว่า 45 ไมโครเมตร
- ความหนาแน่น: 0.52 กรัม/ลูกบาศก์เซนติเมตร

เมื่อนำซีโอไลต์ 13X ที่สังเคราะห์ได้ไปขึ้นรูปเป็นตะแกรงโมเลกุล (Molecular sieve) ด้วยกระบวนการอัดรีด จะได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความสามารถในการดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 9-13% โดยน้ำหนัก และมีความแข็งแรงต่อเม็ดอยู่ในช่วง 25-50 นิวตัน

ทรายแมว – รีด

ทรายแมว

ซีโอไลต์ 13X Molecular sieve

การประยุกต์ใช้งานซีโอไลต์ 13X

ซีโอไลต์ 13X เป็นวัสดุดูดซับที่มีประสิทธิภาพสูงสำหรับการดักจับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ โดยมีการศึกษาปรับปรุงคุณสมบัติด้วยการเคลือบผิวด้วยพอลิเอทิลีนอิมีน (polyethylenimine หรือ PEI) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดักจับ

การประยุกต์ใช้งานซีโอไลต์ 13X มีหลากหลาย ได้แก่:

1. **อุตสาหกรรมผลิตก๊าซบริสุทธิ์:** ใช้แยกก๊าซออกซิเจนและไนโตรเจนจากอากาศ
2. **อุตสาหกรรมปิโตรเคมี:** ใช้ดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์และความชื้นในกระบวนการผลิต
3. **ระบบปรับอากาศและทำความเย็น:** ใช้เป็นสารดูดความชื้น
4. **อุตสาหกรรมทางการแพทย์:** ใช้ในเครื่องผลิตออกซิเจนสำหรับผู้ป่วย
5. **การกักเก็บคาร์บอน:** ใช้ในระบบดักจับและกักเก็บคาร์บอนไดออกไซด์จากโรงงานอุตสาหกรรม

ความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ

การศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐศาสตร์เบื้องต้นแสดงให้เห็นว่า การผลิตซีโอไลต์ 13X จากหินพอตเทอรีในระดับอุตสาหกรรมมีความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ โดยมีต้นทุนการผลิตประมาณ 133 บาทต่อกิโลกรัม และสามารถจำหน่ายได้ในราคา 190 บาทต่อกิโลกรัม ซึ่งคิดเป็นกำไรขั้นต้นประมาณ 30% สำหรับการลงทุนในระดับอุตสาหกรรมที่มีกำลังการผลิต 1 ตันต่อวัน จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนประมาณ 11 ล้านบาท โดยมีระยะเวลาคืนทุนประมาณ 3 ปี 6 เดือน และมีอัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) ประมาณ 14.46% ต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับการนำเข้าซีโอไลต์ 13X จากต่างประเทศ การผลิตในประเทศไทยจะช่วยลดต้นทุนและการพึ่งพาการนำเข้า รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศ

สรุป

เทคโนโลยีการสังเคราะห์ซีโอไลต์ 13X จากหินพอตเทอรีเป็นนวัตกรรมที่มีศักยภาพสูงในการพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุดูดซับคาร์บอนไดออกไซด์ในประเทศไทย นอกจากจะช่วยลดการนำเข้าและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรธรรมชาติแล้ว ยังเป็นการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมในระยะยาว ความสำเร็จของโครงการนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาอุตสาหกรรมแร่ของประเทศไทยสู่ความยั่งยืน

การวิจัยและพัฒนาต่อไปในอนาคตควรมุ่งเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพของกระบวนการผลิต การพัฒนาระบบการจัดการน้ำเสียแบบหมุนเวียน และการเพิ่มคุณภาพของผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก

ด้วยการสนับสนุนจากภาครัฐและความร่วมมือของภาคเอกชน เทคโนโลยีนี้มีโอกาสที่จะขยายสู่เชิงพาณิชย์และสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมของประเทศในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

1. ธนากร วาสนาเพียรพงศ์. (2555). “พอตเทอริสโตน”. เซรามิกส์, 16(38), 22.
2. SSE. (2024). “ซีโอไลต์ 13x PSA: วิธีการสกัดออกซิเจนที่มีประสิทธิภาพ”. สืบค้นจาก <https://sse.co.th/what-is-zeolite-13x-psa-and-what-are-its-benefits/>
3. Chemwatch. (2022). “What are Zeolites, and why are they so special?”. สืบค้นจาก <https://chemwatch.net/blog/what-are-zeolites-and-why-are-they-so-special/>
4. Pottery Clay Thailand. (2020). “เซรามิกทำจากดิน แต่ไม่ได้จำกัดแค่ดินประเภทเดียว”. สืบค้นจาก <https://potteryclaythailand.com/blogs/knowledge-base/เซรามิกทำจากดิน-แต่ไม่ได้จำกัดแค่ดินประเภทเดียว>
5. Karka, S., Kodukula, S., Nandury, S. V., & Pal, U. (2019). Polyethylenimine-modified zeolite 13X for CO₂ capture: Adsorption and kinetic studies. ACS Omega, 4(15), 16441–16449.

บทความนี้อ้างอิงผลการศึกษาจากเอกสารเผยแพร่ในงานสัมมนาโครงการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตวัตถุดิบคุณภาพสูงที่เป็นแร่ โลหะ หรือสารประกอบโลหะเพื่อรองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ โดยศูนย์บริการวิชาการแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ภายใต้การสนับสนุนของกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กระทรวงอุตสาหกรรม วันที่ 19 พฤศจิกายน 2567 ณ ห้อง Function eleven ชั้น 11 โรงแรมสยาม แอท สยาม ดีไซน์ โฮเทล กรุงเทพฯ

The Thai Ceramic Society

วารสารเซรามิกส์ไทย – สมาคมเซรามิกส์ไทย

หน้าแรก – สมาคมเซรามิกส์ไทย

Journal of the Thai Ceramic Society

Facebook: @ThaiCeramicSociety

Join ThaiCeramic on Linktree

หม่อมวล สวนผึ้ง

สุขุมาล สารเกษตริน

บรรยากาศแห่งสัมผัสแนว โครงการสวนป่าเฉลิมพระเกียรติฯ อำเภอสวนผึ้ง

“หม่อมวลสวนผึ้ง” ผลงานนิทรรศการเซรามิกจากโครงการราชบัณฑิตยสถาน “การพัฒนารูปแบบเซรามิก ศิลปาศิพ กลุ่มสมาชิกศิลปาศิพสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี” สำนักศิลปกรรม ประจำปี ๒๕๖๘ เป็นการพัฒนาผลงาน ต้นแบบโดยต่อยอดแนวความคิดจากรูปแบบเซรามิกดั้งเดิมจากการหล่อผลงาน เช่น ถ้วย จาน ชาม ตุ๊กตาสัตว์ เช่น กระต่าย ไก่ หมู และผัก ผลไม้ เช่น ผักกาด สับปะรด โดยมีแนวความคิดจากการร้อยเรียงความคิดและความรู้สึก ผ่านสภาพแวดล้อมและธรรมชาติของสวนผึ้ง ซึ่งมีความเขียวขจีและสดชื่นจากพรรณพฤกษากันหลากหลาย มี สัตว์ต่างๆ ในบริเวณนั้น เช่น นกยูง กระต่าย หมู แมว มีจุดมุ่งหมายในการปรับรูปแบบผลงานและขยายฐาน กลุ่มเป้าหมายให้กว้างขวางมากขึ้น โดยนำเทคนิคการตกแต่งเซรามิก 3 แบบมาใช้ คือ

บรรยากาศภายในนิทรรศการ

การขูดลายผ่านสลิปส์ (Sgraffito)

การใช้เครื่องมือแหลมขูดขีดเป็นเส้นผ่านสลิปหรือเอนโกบผสมสแตนสีที่ทาบนผิวภาชนะ จะเห็นสีตัดกันระหว่างเนื้อดินกับสีสลิป สลิปที่ใช้ควรเป็นชนิดเดียวกับเนื้อดินปั้น หรือเป็นชนิดที่ได้ทดลองแล้วว่าไม่หลุดล่อนออกหลังการเผา จากนั้น เวาดิบ เคลือบใสทับแล้วเผาเคลือบอีกครั้งหนึ่ง

หล่องานก้อนหินและฝีกชุดลาย

การตกแต่งแบบ Mochaware

การตกแต่งแบบนี้ทำให้เกิดลวดลายคล้ายมอสหรือต้นไม้ เกิดจากการจุ่มภาชนะลงไปในสลิปหรือราดสลิปบนภาชนะ แล้วใช้พู่กันจุ่มส่วนผสม Mocha tea ซึ่งเป็นกรดอ่อนๆ แล้วหยดตรงๆ บนสลิปจะได้ลายที่แผ่กระจายเป็นวงกลม ในการสร้างสรรค์งานครั้งนี้ได้นำพลาสติกผสมกับสแตนสียืดบนสลิป แล้วพ่นแอลกอฮอล์ทำให้เกิดพื้นผิวที่น่าสนใจ (จากผลงานวิจัย “การออกแบบตกแต่งเซรามิก: นวัตกรรมจากน้ำปลา

ลวดลายจากการใช้น้ำปลาผสมสแตนสียืดบนสลิปเปียก

การทำลายหินอ่อน (Marbling)

วิธีนี้เป็นการเลียนแบบลวดลายของหินอ่อนโดยผสมสเต็มสีลงในดิน นวดให้เข้ากัน คลึงเป็นแผ่นแล้ววางสลับสีกัน จากนั้นตัดซ้อนกันไปมาหรือนวดเข้าด้วยกัน เมื่อนำไปปั้นภาชนะจะมีลวดลายคล้ายหินอ่อน

เทคนิคการทำลวดลายหินอ่อน

การสอนเริ่มจากการใช้ดินชนิดต่างๆ ให้เหมาะสมกับงาน วิธีการผสมและใช้สลิปสี ซึ่งเริ่มแรกใช้สีน้ำเงินเพียงสีเดียวเพื่อฝึกการขูดลวดลายและพัฒนาฝีมือโดยใช้ลวดลายดอกไม้ ใบไม้ ฝักเสี้ยว ฝัก จากนั้นจึงใช้สีอื่นต่างๆ โดยประยุกต์ลวดลายให้เรียบง่ายขึ้น

ผลงานต้นแบบ

บรรยากาศการสอน

โครงการนี้ดำเนินการโดยศาสตราจารย์สุขุมล สารเกษตริน ภาควิชาศิลปกรรม ได้ไปสอนกลุ่มสมาชิกศิลปาชีพ ให้ทดลองเทคนิคต่างๆ และแสดงออกทางทักษะอย่างอิสระตามความถนัดของตนเอง สามารถแสดงอัตลักษณ์ของสวนผึ้งได้อย่างสร้างสรรค์ โดยมีพัฒนาการด้านฝีมืออย่างรวดเร็ว

การใช้สับปะรดมาออกแบบสัตว์ต่างๆ

ไก่หลากหลายสีสัน

การปรับรูปแบบถ้วยชา

กลุ่มสมาชิกศิลปาชีวะสวนผึ้ง

กลุ่มสมาชิกเยี่ยมชมนิทรรศการ

Office of Art & Culture
กรมศิลปากร
สำนักงานศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัย

สำนักงานบริหารศิลปวัฒนธรรมร่วมกับราชบัณฑิตยสภา สำนักศิลปกรรม และมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ขอเชิญชมนิทรรศการผลงานเซรามิกจากโครงการราชบัณฑิตยสถาน “การพัฒนาารูปแบบเซรามิกศิลปาชีพ กลุ่มสมาชิกศิลปาชีพสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี”

หม่อมวล สวนผึ้ง

ศาสตราจารย์ชูชาติ สุวรรณศรี อาจารย์ศิลปราชบัณฑิต สำนักศิลปกรรม ผู้ควบคุมโครงการและพัฒนารูปแบบ
27 มิถุนายน – 25 กรกฎาคม 2568
ณ ห้องนิทรรศการหมุนเวียน ชั้น 1 พิพิธภัณฑ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เวลาเปิด-ปิด วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 09.00-16.30 น. ปิดทำการวันเสาร์ อาทิตย์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่ : พิพิธภัณฑ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 02 2183645-6, 02 2183624 Facebook: Chulamuseum
Opening hours: Mondays-Fridays 09:00 AM-04:30 PM Close on Saturday, Sundays and Public Holidays For more information: 02 2183645-6, 02 2183624 Facebook: Chulamuseum

การจัดนิทรรศการ “หม่อมวลสวนผึ้ง” อยู่ในการดำเนินการ
ของสำนักบริหารศิลปวัฒนธรรม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้แสดงงานเมื่อ 27 มิถุนายน - 25 กรกฎาคม 2568 มีทั้ง
ผลงานของกลุ่มสมาชิกหลายร้อยชิ้น ผลงานต้นแบบ วีดิโอ
และบอร์ดให้ความรู้

Incantation of Clay: มนต์ขลังแห่งดินเผา เสียงแห่งดินจากบางแสน สู่เวทีโลก

รศ.ดร. เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์

เมื่อเอ่ยถึงเครื่องปั้นดินเผา หรือเซรามิกส์ ภาพของความเก่าแก่ อ่อนโยน และลึกลับซึ่งทางวัฒนธรรมมักปรากฏขึ้นในใจเราเสมอ ณ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ในจังหวัดชลบุรี ดินเผายังคงเปล่งเสียง... และเสียงนั้นกำลังดังไกลออกไปทั่วโลก

ผ่านไปแล้วกับงาน Burapha International Ceramics ครั้งที่ 4 ภายใต้หัวข้อ “Incantation of Clay : มนต์ขลังแห่งดินเผา” เวทีที่ได้จัดขึ้นเพียงเพื่อจัดแสดงผลงานศิลปะเซรามิกส์ แต่คือพื้นที่แห่งแรงบันดาลใจ การแลกเปลี่ยน และความร่วมมือข้ามพรมแดน ที่สะท้อนพลังของดินอย่างลึกซึ้งและมากกว่าการแสดงผลงานคือการรวมพลังของผู้ที่รักในศิลปะจากดิน

งานในครั้งนี้ได้รับการสนับสนุนจากหลายภาคส่วน ทั้งจากมหาวิทยาลัยบูรพาและมหาวิทยาลัยภาคีเครือข่าย, สมาคมเซรามิกส์ไทย, ชมรมนักวาดภาพบนกระเบื้องเคลือบแห่งประเทศไทย, ตลอดจนศิลปินเซรามิกส์ทั้งในและต่างประเทศ ที่ได้มาร่วมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนวงการเซรามิกส์ของไทยสู่เวทีนานาชาติในพิธีเปิดเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม พ.ศ. 2568 ได้รับเกียรติจาก รศ.ดร.ศิริธันว์ เจียมศิริเลิศ นายกสมาคมเซรามิกส์ไทย มาเป็นประธานในพิธี

ได้รับเกียรติจาก รศ.ดร.ศิริธันว์ เจียมศิริเลิศ นายกสมาคมเซรามิกส์ไทย ประธานในพิธี มอบดอกไม้เป็นกำลังใจให้กับคณะผู้จัดงาน โดยมี รศ.ดร. เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์ คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นตัวแทนรับมอบ

Chawan Bowl: ถ้วยเล็กที่เปล่งเสียง

ความพิเศษของปีนี้อยู่ที่การจัดประกวด Chawan Bowl ถ้วยชาญี่ปุ่นที่ไม่เพียงแต่ใช้ดื่ม หากยังสะท้อนความลึกซึ้งทางสุนทรียศาสตร์ การประกวดครั้งนี้เปิดพื้นที่ให้ศิลปินและผู้สนใจได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ผ่านการปั้น การตกแต่ง และการตีความถ้วยชาขึ้นมาใหม่ แต่ละใบจึงไม่ใช่เพียงวัตถุ หากคือบทสนทนาระหว่างศิลปินกับดิน การบอกเล่าเรื่องราว ผ่านรูปทรง รอยสัมผัส และผิวเนื้อเคลือบ

และเพื่อให้กิจกรรมนี้เต็มเปี่ยมด้วยมิติเชิงปฏิบัติ ยังมีการสาธิตการขึ้นรูป Chawan Bowl ด้วยแป้นหมุน โดยคุณ KIM SANGGON นักปั้นระดับ “Master” จากประเทศเกาหลีใต้ ผู้มีประสบการณ์ทั้งในงานฝีมือเชิงลึกและงานสอนระดับนานาชาติ

คุณ KIM ไม่ได้เพียงสาธิตให้ชม แต่ยังถ่ายทอดวิธีคิดของช่างฝีมือเกาหลีผ่านทุกจังหวะมือที่หมุนแป้น พร้อมเปิดโอกาสให้นักศึกษาร่วมสังเกตและสอบถามอย่างใกล้ชิด ทั้งเทคนิค กระบวนการ และจิตวิญญาณของการปั้นอย่างเป็นธรรมชาติ ราวกับเตือนใจเราว่า ทุกจังหวะหมุนของแป้นคือช่วงเวลาที่ดินได้แปรเปลี่ยนเป็นถ้วย และผู้ชมได้แปรเปลี่ยนเป็นผู้เรียนรู้

คุณ KIM SANGGON นักปั้น Teapot, Teabowl, Chawan ระดับ “Mather” จากประเทศเกาหลีใต้

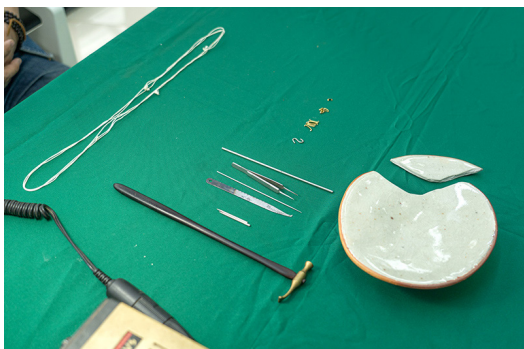
เมื่อดินเก่าเล่าเรื่องใหม่

อีกหนึ่งไฮไลต์ที่สร้างความประทับใจ คือการสาธิตเทคนิคการซ่อมแซมเครื่องปั้นดินเผาแบบ “จูสือ” (Juci) โดยคุณ Wu Feng จากประเทศจีน ผู้สืบทอดเทคนิคการซ่อมแซมโบราณที่เคยแพร่หลายในราชวงศ์ซ่งและหมิง และบรรยายโดย รองศาสตราจารย์ Zhao Yin แห่งมหาวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีหัวฮั่น

“จูสือ” เป็นการใช้หมุดโลหะเย็บภาชนะที่แตกร้าวเข้าด้วยกันอย่างประณีต โดยไม่ลบรอยร้าว แต่กลับเน้นย้ำให้เป็นส่วนหนึ่งของความงาม แนวคิดที่ยกระดับ “ร่องรอย” ให้กลายเป็น “เรื่องเล่า” ศิลปะที่สะท้อนการอนุรักษ์ความทรงจำผ่านวัตถุ

การซ่อมแซมเครื่องปั้นดินเผาแบบ “จูสือ” (Juci) โดย คุณ Wu Feng ผู้สืบทอดเทคนิคการซ่อมแซมโบราณ จากประเทศจีน

ผลงานเมื่อซ่อมแซมแบบ “จูสือ”

รองศาสตราจารย์ Zhao Yin เป็นผู้บรรยายการซ่อมแซมเครื่องปั้นดินเผาแบบ “จูซือ” (Juci)

เมื่อชาและดินพบกัน

และเพราะ Chawan ไม่สมบูรณ์หากไม่มีชา งานในปีนี้จะจัดพิธีชงชาแบบญี่ปุ่น หรือ ซะโด (Sadou) โดย คุณ Komazawa Ai อาสาสมัครชาวญี่ปุ่นในโครงการ JICA (JOCV) เพื่อให้ผู้ร่วมงานได้สัมผัสปรัชญาแห่งความเรียบง่าย สมถะ และความเคารพซึ่งกันและกันผ่านพิธีกรรมอันลึกซึ้งนี้ รสชา กลิ่นหอม และเสียงน้ำริน ลงรอยกับบรรยากาศแห่งดินเผา กลายเป็นบทเรียนเชิงสุนทรียะที่ไม่อาจได้จากตำรา

พิธีชงชาแบบญี่ปุ่น หรือ ซะโด (Sadou) โดยคุณ Komazawa Ai อาสาสมัครชาวญี่ปุ่นในโครงการ JICA (JOCV)

บทสรุป : มนต์ขลังแห่งดินที่ยังคงก้องอยู่

Incantation of Clay ครั้งนี้จึงไม่เพียงเป็น “งานแสดง” แต่คือ “บทสนทนา” ที่ผสมผสานศาสตร์ ศิลป์ และ วัฒนธรรมเข้าด้วยกัน—จากรอยแตกที่ถูกเย็บด้วยหมุดโลหะในจูซือ สู่ถ้วยชาที่หมุนขึ้นบนแป้น และจบลงด้วยการยกถ้วยชาในพิธี Sadou ทุกองค์ประกอบสะท้อนว่าดินเผาไม่ใช่เพียงวัตถุ หากคือภาษาสากลที่ผู้คนต่างวัฒนธรรมสามารถสื่อสารกันได้ เสียงของดินจากบางแสนจึงยังคงดังต่อไป ก้องกังวานในวงการศิลปะเซรามิกส์ และในหัวใจของผู้ที่เชื่อในมนต์ขลังแห่งดินเผา

โครงการนี้มีเจตจำนงในการสร้าง “พื้นที่ร่วม” (shared space) สำหรับการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ พื้นที่ที่ก้าวข้ามกำแพงของมหาวิทยาลัยหรือองค์กร ไปจนถึงพรมแดนประเทศ และที่นี้เองที่ทำให้ทุกคนได้ตระหนักว่า แม้ผู้เข้าร่วมจะมาจากต่างสถาบัน แต่เมื่อได้ก้าวเข้ามาในโลกของดินเผา เราทุกคนล้วนคือสถาบันเดียวกัน “สถาบันเซรามิกส์”

อาจารย์กัลยาณี เผือกนำผล เบื้องหลังการขับเคลื่อนอันร่มรื่นนี้

ถ้วยชา Chawan Bowl ได้รับรางวัลยอดเยี่ยม
นายณัฐภูมิ เสือไธสง ชี้อผลงาน จังหวะแห่งความไม่สมบูรณ์

เหล่าศิลปินจากประเทศเกาหลีและอินโดนีเซียเดินทางมาร่วม Workshop ในครั้งนี้

คณะกรรมการจากหลายสถาบันร่วมเป็นกรรมการในการตัดสิน Chawan Bowl

ปั้นหมุน และ “ดัดจับ”

รศ.ดร.เสกสรรค์ ตันยาภิรมย์

การเรียนรู้ในสาขาวิชาเครื่องปั้นดินเผา ไม่ได้เป็นเพียงการเรียนรู้ทฤษฎี แต่ยังต้องฝึกมือ ลงมือทำให้คล่อง และดินก็ไม่ต่างจากชีวิต ต้องประคับประคอง ขึ้นรูปกันไปเพื่อให้ได้รูปทรงที่ต้องการ ในบรรดาวิธีการ ขึ้นรูปในการทำเครื่องปั้นดินเผามีอยู่หลากหลายวิธี และการขึ้นรูปด้วยปั้นหมุน ดูจะเป็นทั้ง “วิชาครู” และ “วิชาหลัง” ของสาขาวิชานี้

คนทั่วไปไม่ได้รู้จักเทคนิคการขึ้นรูปดินด้วยวิธีนี้จากตำรา แต่จะรู้จักการขึ้นรูปวิธีนี้จากฉากหนึ่งใน ภาพยนตร์ฮอลลีวูดเรื่อง Ghost (1990) ที่มี แพทริก สเวย์ซี กับ เดมี มัวร์ แสดงวิธีการขึ้นรูป พร้อมเสียงเพลง “Unchained Melody” คลอเบา ๆ ทุกครั้งที่มือแตะลงบนดินที่กำลังหมุน เราก็อัด ไม่ได้ที่จะรู้สึก...เหมือนตัวเองอยู่ในฉากนั้นแบบฉบับบ้าน ๆ

การขึ้นรูปด้วยแป้นหมุนมีลำดับขั้นที่มาก เราเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่การใช้แป้นหมุนไฟฟ้า การดูแลรักษา ไปจนถึงการสร้างเครื่องมือพิเศษที่ใช้ร่วมกับแป้นหมุน ไม่ว่าจะเป็นไม้สร้างโค้ง เหล็กชุดแต่ง เหล็กแหลมที่ใช้ตัดแต่ง

จากนั้นเรียนรู้การนวดดิน 2 วิธีหลัก ๆ วิธีการนวดผสม กับวิธีการนวดไล่ฟองอากาศ

เมื่อดินพร้อม เราจึงเริ่มการขึ้นรูปด้วยแป้นหมุน โดยเริ่มจาก “ตั้งศูนย์” เพื่อให้ชิ้นงานอยู่กลางแป้น เริ่ม กด ดึง รีด สร้างรูปทรง ตั้งแต่กระบอก ถ้วย ชาม ไปจนถึงแจกัน

รูปทรง “กระบอก” คือทรงครู ทุกคนต้องผ่านบทเรียนนี้ก่อน ถึงจะได้เลื่อนขั้นไปยัง “ถ้วย-ชาม” และในที่สุดคือ “จาน-แก้วน้ำ” แจกัน โอ่ง ไห หรืออื่น ๆ ตามลำดับขั้น

และแล้วก็ถึงเวลาของ “งานสรุป” ภารกิจสุดท้ายของวิชา ที่ไม่ต่างจากการสอบปลายภาค ที่มีแต่ดินและแป้นหมุน

โจทย์คือ “ชุดจานชามของอาหารเย็น (Dinnerware Set) สำหรับ 4 คน”

ประกอบด้วยจานข้าว 4 ใบ จานแบ่ง 4 ใบ ชาม 4 ใบ แก้วน้ำ 4 ใบ ถ้วยซูป 4 ใบ—รวม ๆ แล้วเยอะพอจะเปิดร้านอาหารเล็ก ๆ ได้หนึ่งร้าน

“ตาย ตาย ตาย ตาย...กูตาย!”

เสียงอุทานจากมุมห้องดังขึ้นอย่างจริงจัง พร้อมกับเสียงหัวเราะพรวาย ๆ จากอีกมุมที่พยายามปั้นชามให้เหมือนกันอยู่

งานชิ้นนี้ยากตรงที่มัน “ต้องเหมือนกัน” ซึ่งตรงข้ามกับธรรมชาติของพวกเราโดยสิ้นเชิง ใบแรกสบายมาก...สอง..สาม..สี่...ที่ต้องเหมือนใบแรกนี่คือ ปัญหา

บางคนเริ่มต้นได้ไว คล่องมือ ดินขึ้นทรงได้ตั้งใจ

บางคน...ก็ยังไม่ “งะ ๆ กับดิน” เหมือนกำลังสู้กับชีวิต แต่ชีวิตสู้กลับ

และในที่สุด “ปัญหามา ปัญญามี” วัฒนธรรมอันลึกซึ้งที่ติดตัวกันมาก็ปรากฏ: เทคนิคการเจาะเจาะต่อรองแบบเซรามิกส์ หรือเรียกให้ทันสมัยว่า “ดีลลับ”

“งานนี้ถ้าไม่เอาเราขอนะ”

“ขามนี้มีเกินแล้วใช้มัย”

โครงการดี ๆ ก็ผุดขึ้น “โครงการงานแลกถ้วย” “โครงการนายขึ้นเราเคลือบ”
บทเพลงดังยุคนั้นก็ถูกนำมาปรับใช้

“เอื้ออาทรฉันที คนจะมีรักโยกangkั้น” ศิลปิน “สินจัย หงษ์ไทย”

หรือบทเพลงเก่าถูกดัดแปลงให้เข้ากับสถานการณ์ “ไหนดว่าจะทำ จะทำแล้วไยไม่ทำ” จาก ไหนดว่า-จะจำ
(จะจำแล้วไยไม่จำ) วง “ดิอิมพอสซิเบิล”

ขามใบหนึ่งเดินทางไกลจากบ้านของเพื่อนคนหนึ่ง ไปสู่งานสรุปของใครอีกคนอย่างสง่างาม พร้อมคำอนุญาต
ที่ถูกต้องทั้งทางกฎหมายและทางศีลธรรม

บางคนใช้เสียงร้อง

บางคนใช้สายตา

บางคนใช้บุญคุณเก่าจากตอนยืมเครื่องมือและผ้ากันเปื้อน
และบางคนใช้ทั้งสามอย่าง

ท้ายที่สุด งานสรุปก็สำเร็จ

งานอยู่ครบ ขามอยู่ครบ ถ้วยครบ แก้วครบ บางคนมีเพิ่ม

...แม้จะมีบางชิ้นที่เมื่อมองนาน ๆ จะรู้สึกได้ถึงบุคลิกที่ต่างกันนิดหน่อยเหมือนพี่น้องที่โตกันคนละบ้าน
ทฤษฎี “วาปี-ซาปี” ก็ถูกหยิบยกขึ้นมา

แต่ใครสนล่ะ?

ในโลกของภาชนะ ไม่มีใครเกิดมาเหมือนกันหมด

และในโลกของพวกเรา...นักศึกษาเครื่องปั้นดินเผา ไม่มีใครทำได้ครบชุด นอกเสียจาก “เทคนิคการเจรจา”

โลงดินเผาแห่งชินเจียง

มรดกความเชื่อและภูมิปัญญาโบราณ

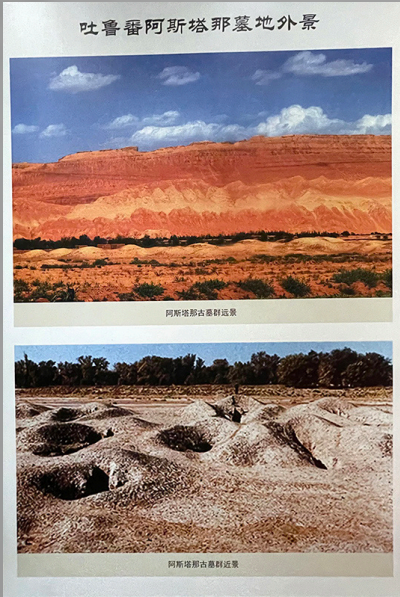
สุจิตรา เดชสุวรรณชัย

การเก็บรักษาของผู้ล่วงลับไว้นานที่สุด เป็นความเชื่อพื้นฐานที่มนุษย์ทุกยุคสมัยล้วนถือปฏิบัติ แม้จะมีวิธีแตกต่างกันไปตามวัฒนธรรม แต่เป้าหมายล้วนเหมือนกัน คือการเคารพร่างของผู้จากไป หนึ่งในรูปแบบที่โดดเด่นและน่าสนใจคือ “โลงดินเผา” ของชาวซินเจียง ที่สะท้อนทั้งศิลปะ ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คนในยุคก่อนประวัติศาสตร์

จำลองวิถีชีวิตมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์

阿斯塔那墓葬形制类型对比表

墓葬形制类型	类型一	类型二
名称	竖穴墓道偏室墓	斜坡墓道偏室墓
墓葬图片		
平面示意图		
形制概括介绍	平面呈长方形的竖穴式墓道，在墓道尾部和侧旁开凿出墓室。	斜坡式墓道沿地下，进入主洞室墓室。
代表性墓葬	T06 M44	T06 M65
时代	前凉至前秦	南北朝至隋
墓葬尺寸	墓道长2.13米，宽1米，高1米；墓道底部北测距偏室室：长2.15米，宽0.77米，高1.49米。	全长13.9米，墓室平面略呈方形，长3.82米，宽3.82米，高1.1米；墓室深3.45米。
埋葬干尸	一青年男性，仰身直肢，头向西。	夫妻干尸，为陶长筒瓦筒内并排置放头向西。
随葬品	草鞋、泥俑和小刀等。	衣物类、仪仗类铜像、陶器和木器（木碗、木梳）。

阿斯塔那墓葬出土葬具

吐鲁番地区晋-唐时期大多使用的葬具是将尸体修放在苇席上，或置尸床，单人葬铺一张苇席，双人葬铺两张苇席，双手缚木，具有中原葬俗风格。

葬具类型	图 片
棺槨 北魏建于473年发现于阿斯塔那306号墓。唐代葬具为709年，以细木料为骨架，自由之后，以玉通墓道，棺以外表面红的木板，长2.3米，前高0.87米，宽0.68米，后高0.3米，宽0.46米。	苇席
尸床 	木
图 片 图 片 类型 I 类型 II 类型 III 类型 IV 类型 V	图 片 类型 I 类型 II 类型 III 类型 IV 类型 V
图 片 类型 I 类型 II 类型 III 类型 IV 类型 V	图 片 类型 I 类型 II 类型 III 类型 IV 类型 V

椭圆形墓室 竖穴土坑墓	长方形竖穴墓 竖穴偏室墓 椭圆形竖穴墓 斜坡墓道洞室墓	竖穴土坑墓 长方形土坑 竖穴偏室墓 长方形竖井	斜坡式墓道
------------------------	--	--	--------------

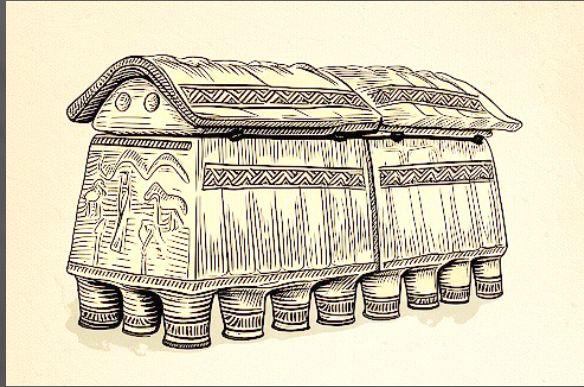
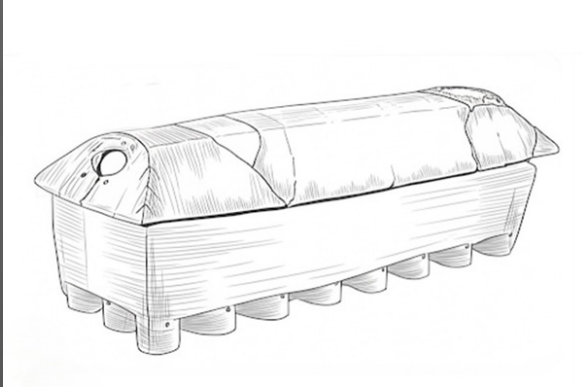
การสำรวจและขุดสุสาน

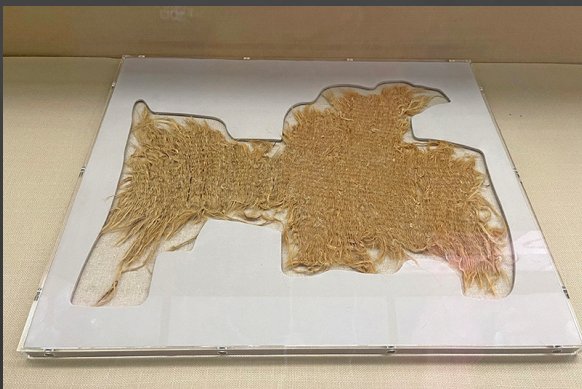
จำลองสุสานสมัยนั้น

ความหลากหลายของโลงดินเผา

โลงดินเผาในดินแดนซินเจียง ปรากฏในหลากหลายรูปแบบ บางใบมีลักษณะคล้ายบ้าน มีหลังคาจั่วและขาสั้นๆ รองรับ บางใบเป็นกล่องสี่เหลี่ยม มีขนาดและลวดลายแตกต่างกันตามยุคสมัยและสถานะของผู้ตาย หลายชิ้นมีการตกแต่งอย่างประณีตด้วยลวดลายเทพเจ้า ดวงดาว หรือจิตรกรรมที่บรรจงเขียนลงบนเนื้อดินเผา

มัมมี่เด็กทารก

เสื้อที่ใช้ห่อศพ

ถ้าถักมาใหม่ๆ คือสภาพนี้

พิธีฝังศพของชาวจีนเจียงน้นเริ่มต้นจากการชำระล้างร่างแล้วห่อด้วยวัสดุที่คล้ายเสื่อ ซึ่งถักทอจากพืชท้องถิ่นที่มีความคงทนแม้ผ่านกาลเวลาหลายพันปี ผู้ล่วงลับมักถูกฝังพร้อมกับข้าวของเครื่องใช้ส่วนตัว เช่น ภาชนะอาหาร หรือของศักดิ์สิทธิ์ที่เชื่อว่าจะมีประโยชน์ในโลกหลังความตาย

มัมมี่ต่างๆ ส่วนมากมียศศักดิ์ ภาพสุดท้ายเป็นนักรบ วิเคราะห์จากความบิดเบี้ยวของกระดูกช่วงเท้า ที่อยู่บนหลังมาเป็นเวลานาน สภาพผิวหนังที่ยังค่อนข้างดี

苏贝希 III 号墓地男、女古尸

IIIIM6号墓出土男尸

老年，身高1.82米，面部较窄，颧骨纤细，头发棕黄色已渐花白。头戴盔形毡帽，顶部起脊棱，前额正中有木扣和三道纹饰。着毛布内衣裤，外穿左衽大翻领毛皮衣，下穿连裤毡靴。

IIIIM6号墓出土女尸

老年，身高1.61米，面部干皮脱落，颧骨细小，头发呈棕色。发式奇特，先用黑毡卷成牛角状，盘在头侧，以发卷绕在双角上，戴黑色毛线发网，呈圆盘形，头顶正中栽植一根下粗上细的毡棒，高耸的帽子中心是毡，外裹毛线织成的网罩，穿羊皮大衣，彩色毛裤，短翻毛羊皮靴。

ลักษณะมัมมี่ที่สูงศักดิ์ได้รับการห่อหุ้มด้วยหนังสัตว์หลากชนิด

ถอดรหัสลายที่สักบนตัว

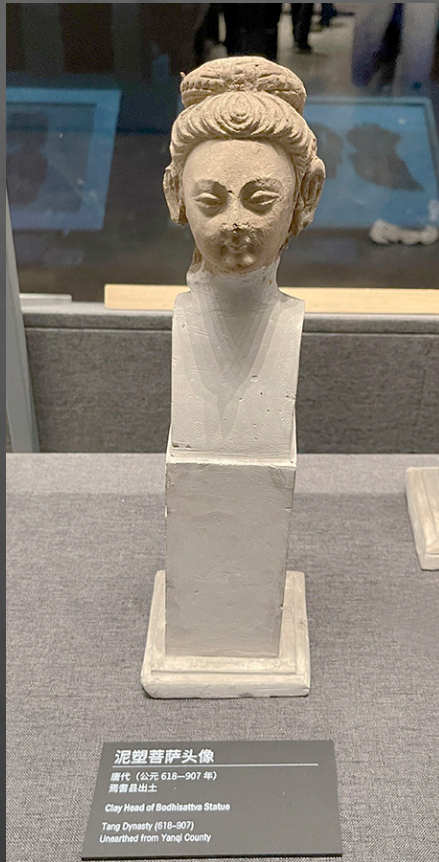
ถอดรหัสลวดลายของภาชนะดินเผาที่ฝังไปด้วย

ภาชนะดินเผาที่ฝังไปด้วย

นอกจากภาชนะดินเผาแล้ว ยังมีการฝังรูปปั้นสัตว์
หรือเทพในจินตนาการ หรือในเทพนิยายที่เป็นดินเผาไปด้วย

รูปปั้นพระโพธิสัตว์
Tang Dynasty (618-907)
Unearthed from Yanqi County

รูปปั้นเศียรพระพุทธรูป
Wei and Jin Dynasties (220-420)
Unearthed from Rawak Buddhist Temple Site in Lop County

พิธีกรรมและการเปลี่ยนแปลงทางศาสนา

นอกจากพิธีฝังศพตามแบบพื้นถิ่น ยังมีการนำศพขึ้นมาทำพิธีอีกครั้งหลังผ่านไประยะเวลาหนึ่ง โดยจะนำกระดูกที่เหลือไปใส่ในโกดินเผา ซึ่งในภาษาจีนก็ยังคงเรียกว่า “โลงดินเผา” พิธีกรรมลักษณะนี้บางแหล่งเชื่อว่าได้รับอิทธิพลจากลัทธิโซโรอัสเตอร์ (Zoroastrianism)

ต่อมาในช่วงราชวงศ์ซ่ง-หยวน (ค.ศ.960-1368) การเผาศพเริ่มแพร่หลาย โดยเฉพาะในกลุ่มนักบวชที่ได้รับอิทธิพลจากศาสนาพุทธ เมื่อเสร็จสิ้นพิธีจึงนำกระดูกมาใส่ในโกดินเผา ซึ่งสามารถพบได้ทั่วยุทธทวีปของประเทศไทย

祆教陶棺

祆教陶棺也称盛骨瓮，是粟特人天葬收藏骸骨的葬具。居住于中亚的粟特人信奉祆教，实行天葬，会用到这种盛骨瓮。而且亡者身份不同，骨瓮材质也不同。王室一般用金瓮，而民间则多用石瓮、土瓮和陶瓮等。随着粟特人迁入西域，这种习俗也传入了西域。

陶棺

ซากอดีตในทะเลทราย: ดินแดนแห่งมัมมี่

ผู้เขียนเคยเดินทางไปยังพิพิธภัณฑ์ซินเจียง ประเทศจีน และได้สัมผัสกับประวัติศาสตร์ของมัมมี่โบราณแห่งดินแดนนี้ อย่างใกล้ชิด ซินเจียง หรือเขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ ตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของจีน มีพื้นที่กว้างใหญ่กว่า 1.6 ล้านตารางกิโลเมตร แม้ภายใต้พื้นดินจะอุดมด้วยน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ แต่เบื้องบนกลับเป็นทะเลทรายที่แห้งแล้ง สภาพแวดล้อมนี้กลับกลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ศพที่ฝังไว้นานเปื่อยและกลายเป็นมัมมี่ได้อย่างสมบูรณ์ ที่สุสานในตำบลเหอกู๋ รัฐบาลจีนได้ขุดพบมัมมี่มากกว่า 30 ร่าง ซึ่งจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑ์ซินเจียง หนึ่งในมัมมี่ที่มีชื่อเสียงที่สุดคือ “เจ้าหญิงแห่งทะเลทราย” ซึ่งมีอายุกว่า 4,000 ปี ร่างของเธอยังคงสมบูรณ์ แม้กระทั่งผิวหนัง รอยสัก เล็บ และเส้นผม

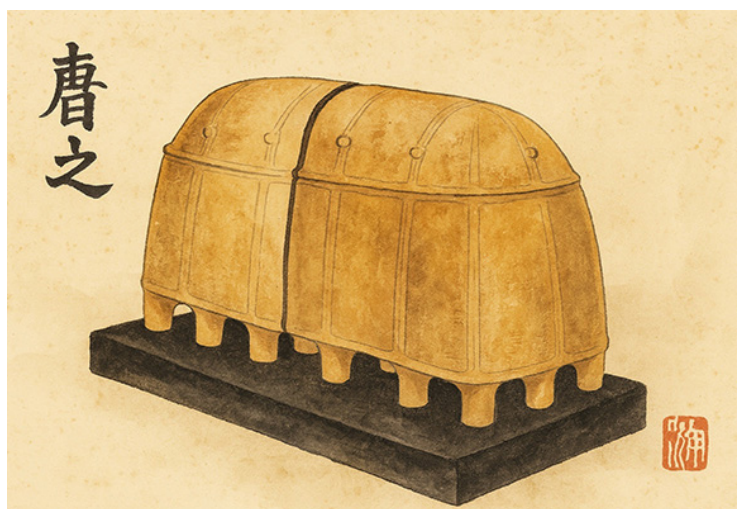

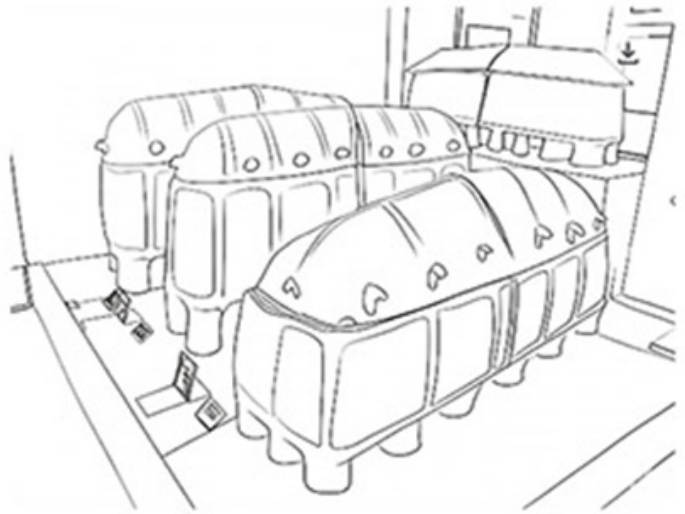
มัมมี่เจ้าหญิงแห่งทะเลทราย มีภาพจำลองจากโครงกระดูก คาดว่าเมื่อมีชีวิตอยู่คือหน้าตานี้

โลงดินเผา: หลักฐานทางอารยธรรม

การขุดพบโลงดินเผาครั้งสำคัญ เช่น ในปี ค.ศ.1981 และ 2008 พบโลงขนาดใหญ่ถึง 1.89 และ 1.93 เมตร ซึ่งมีอายุเก่าแก่ถึง 7,000 ปี อย่างไรก็ตาม ด้วยความเปราะบางของวัสดุดินเผา ทำให้ภายหลังนิยมใช้โลงไม้ โลงหิน หรือแม้แต่โลงทองแดงและทองคำในหมู่ผู้มีสถานะสูง

โลงดินเผาถือเป็นหลักฐานสำคัญทางโบราณคดี ที่ช่วยให้เราศึกษาเทคนิคการผลิต วัสดุท้องถิ่น และระบบความเชื่อในแต่ละยุคสมัย ลักษณะโลงมักไม่เปลี่ยนแปลง จึงเป็นตัวแทนวัฒนธรรมที่มั่นคงและเฉพาะถิ่น ต่างจากของใช้ประจำวันทั่วไป

ตัวอย่างรูปแบบโลงดินเผา

- โลงดินเผาทรงแนวนอน นิยมในเขต Lei Zhou ขนาดประมาณ 31 x 62 x 30 ซม. ทำเลียนแบบโลงไม้ มีการเจาะรูระบายน้ำ ใช้เทคนิคการเผายาก จึงไม่แพร่หลาย
- โลงดินเผาจากเกียวโต ญี่ปุ่น พบในศตวรรษที่ 7 ผลิตแยกเป็นสองชิ้น มีลวดลายแกะสลักด้านข้างที่หาดูได้ยากมาก

มรดกทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ

โลงดินเผาเป็นสิ่งสะท้อนอารยธรรมที่ลึกซึ้งของมนุษย์ในยุคโบราณ เป็นตัวแทนแห่งความเชื่อ ความรัก และการให้เกียรติผู้ล่วงลับ ปัจจุบันโลงโบราณเหล่านี้ได้รับการอนุรักษ์ไว้ในพิพิธภัณฑ์หลายแห่งทั่วโลก เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ไม่เพียงแต่สื่อถึงอดีต แต่ยังเปิดมุมมองใหม่ให้กับอนาคต

The Art Walk Exhibition

เรื่องและภาพ โดย: ดร. กฤษณา เหลืองอนันท์กุล
และ บริษัท สยาม ทาคาชิมายะ (ประเทศไทย) จำกัด

งานนิทรรศการเซรามิก The Art Walk Exhibition by Tomoko Konno x Thai Artists ครั้งแรกในไทย นิทรรศการศิลปะ และเซรามิกอาร์ตญี่ปุ่น – ไทย โดยโทโมโกะ คอนโนะ (Tomoko Konno) ศิลปินชาวญี่ปุ่น และ 8 ศิลปินชั้นนำของประเทศไทย รวมกว่า 70 ผลงานจัดขึ้นภายใต้คอนเซ็ปต์ “Art Walk & Cultural Fusion” นิทรรศการศิลปะที่เชื้อเชิญผู้ชมให้ก้าวเข้าสู่โลกของความงามที่เกิดจากการหลอมรวมวัฒนธรรมญี่ปุ่นและไทย ผ่านผลงานเซรามิก ประติมากรรม และงานหัตถศิลป์ ซึ่งเป็นงานฝีมือร่วมสมัยที่เต็มไปด้วยเรื่องราวและอารมณ์ โดยสะท้อนถึงความงดงามและความหลากหลายทางศิลปะที่ไร้พรมแดน เป็นการเชื่อมโยงระหว่างผู้สร้างและผู้ชม ผ่านเส้นทางที่เต็มไปด้วยความคิดสร้างสรรค์ แรงบันดาลใจ และจินตนาการ

(ขวา) คุณโยชิมิซุ คุโบเกะ (Yoshimitsu Kuboki) ตัวแทนจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เข้าร่วมพิธีเปิดงาน
(กลาง) คุณอัตสึชิ โอะคุโมริ (Atsushi Okumori) กรรมการผู้จัดการ บริษัท สยาม ทาคาชิมายะ (ประเทศไทย)
และ (ซ้าย) โทโมโกะ คอนโนะ ศิลปินเซรามิกชาวญี่ปุ่น

โอกาสนี้ได้รับเกียรติจากคุณโยชิมิซุ คุโบเกะ (Yoshimitsu Kuboki) ตัวแทนจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เข้าร่วมพิธีเปิดงาน โดยมีคุณอัตสึชิ โอะคุโมริ (Atsushi Okumori) กรรมการผู้จัดการ บริษัท สยาม ทาคาชิมายะ (ประเทศไทย) พร้อมด้วยศิลปินชาวญี่ปุ่นและศิลปินไทย ได้แก่ โทโมโกะ คอนโนะ, ชนากานต์ เสมาชัย, กฤษณา เหลืองอนันท์กุล, วินิตา เศรษฐสุนทร, นายดี ช่างหม้อ, หัสกร หิรัญศิริโชค, พิรัชฐ์ตา ธิญญ์สิรินทร์ และ กมลชนก ภาณุเวศย์ ให้การต้อนรับ

คุณโยชิมิซุ คุโบะกิ (Yoshimitsu Kuboki) ตัวแทนจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย เข้าร่วมพิธีเปิดงาน โดยมีคุณอัตสึชิ โอะคุโมริ (Atsushi Okumori) กรรมการผู้จัดการ บริษัท สยาม ทาคาชิมายะ (ประเทศไทย) พร้อมด้วยศิลปินชาวญี่ปุ่นและศิลปินไทย

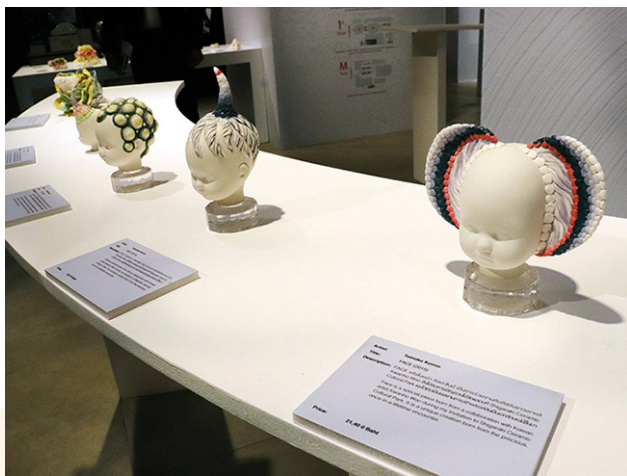

ภายในงานยังจัดเสวนาพิเศษ โดย โทโมโกะ คอนโนะ ถ่ายทอดมุมมองเกี่ยวกับ “ตลาดเซรามิกในญี่ปุ่น” ร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในหัวข้อ “กระแสปัจจุบันของศิลปะเซรามิกไทยและญี่ปุ่น” โดย โทโมโกะ คอนโนะ, ชนาگانต์ เสมาชัย, กฤษณา เหลืองอานันทกุล, วินิตา เศรษฐสุนทรี, นายดี ช่างหม้อ, หัสกร หิรัญสิริโชค, พริษฐ์ตา ธิญญ์สิรินทร์ และ กมลชนก ภาณุเวชย์ เสริมสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เข้าร่วมงานและผู้ที่สนใจงานศิลปะด้วยในโลกของศิลปะร่วมสมัย เซรามิกมิได้จำกัดอยู่เพียงกรอบของงานหัตถศิลป์ แต่ได้ขยายขอบเขตสู่การเป็นภาษาของศิลปินในการสื่อสารความรู้สึก ความทรงจำ และอัตลักษณ์ภายในด้วยคุณสมบัติของวัสดุที่ผสมผสานระหว่างความเปราะบางและความแข็งแกร่ง เซรามิกจึงเป็นสื่อที่ทำหายและเปี่ยมด้วยความหมาย

ในโอกาสพิเศษของนิทรรศการ ณ ห้างสรรพสินค้า บริษัท สยาม ทาคาชิมายะ (ประเทศไทย) Siam Takashimaya (Thailand) ภายในไอคอนสยาม ผู้ชมได้สัมผัสกับผลงานศิลปะเซรามิกเนริโคมิ (Nerikomi) อันโดดเด่นของ

โทโมโกะ คอนโนะ (Tomoko Konno) ศิลปินร่วมสมัยชื่อดังจากประเทศญี่ปุ่น ที่นำเสนอผลงานสำคัญอย่าง Baby Face, Creature, Liberation รวมถึงผลงานใหม่ล่าสุด Wedding Bouquet ช่อดอกไม้แห่งการแบ่งปัน ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อจัดแสดงในนิทรรศการนี้โดยเฉพาะ

พร้อมกันนี้ยังมีผลงานเซรามิกร่วมสมัยจาก 8 ศิลปินชาวไทย ซึ่งได้รับเชิญให้มาร่วมจัดแสดง ณ พื้นที่ Event Space ชั้น 4 และชั้น M เพื่อเปิดพื้นที่แห่งการสนทนาระหว่างวัฒนธรรม เทคนิค และความรู้สึกผ่านวัสดุเซรามิก นิทรรศการได้จัดแสดงระหว่างวันที่ 16-31 กรกฎาคม 2568 โดยกระจายอยู่ในพื้นที่ Event Space ชั้น 4, พื้นที่จัดแสดง ชั้น M และ ชั้น 1 ของห้างฯ สยาม ทาคาซิมายะ ภายในไอคอนสยาม เปิดโอกาสให้ผู้ชมได้เข้าชมผลงานอย่างใกล้ชิด และมีโอกาสพบปะกับเจ้าของผลงานศิลปะที่คุณชื่นชอบ

ศิลปิน : โทโมโกะ คอนโนะ

ผลงาน : FACE (2015)

แรงบันดาลใจ: FACE หรือใบหน้า ศิลปะชิ้นนี้ เป็นการร่วมงานกับศิลปินชาวเกาหลี Kwanho Woo ซึ่งได้รับการเชิญชวนไปจัดแสดงที่ Shigaraki Ceramic Cultural Park และได้เกิดเป็นผลงานการ สร้างสรรค์อันเป็นเอกลักษณ์นี้ขึ้นมา

ศิลปิน : โทโมโกะ คอนโนะ
ผลงาน : PRAY (2016) (Series)
แรงบันดาลใจ: series “PRAY” หรือคำอธิษฐาน เป็นผลงานที่ประดิษฐ์ขึ้นอย่างประณีต โดยนำแต่ละส่วนมาร้อยเรียงเข้าด้วยกัน ผลงานชิ้นนี้ทั้งหมด สะท้อนถึงแนวคิด “คำอธิษฐาน”

ศิลปิน : โทโมโกะ คอนโนะ

ผลงาน: Ikurumono (Living Creature) (2017)

แรงบันดาลใจ: สิ่งมีชีวิตแต่ทั้งหมดเป็นเพียงสิ่งมีชีวิตในจินตนาการ อาจดูเหมือนสัตว์ แต่อยากให้คนได้ลองจินตนาการและเพลิดเพลินไปกับศิลปะนี้ เทคนิคเนริโคมิ (Nerikomi) ผลงานนี้จัดแสดง ชั้น M

ศิลปิน : โทโมโกะ คอนโนะ

ผลงาน: Creature (2017)

แรงบันดาลใจ: series Creature หรือ สิ่งมีชีวิต ใช้เทคนิคการทำเซรามิกขั้นนี้เป็นงานซึ่งต้องวางดินเหนียวสีทับกันหลายๆ ชั้นเพื่อสร้างลวดลายหรือที่เรียกว่า NERIKOMI วิธีการนี้ไม่ได้วาดลวดลาย แต่เกิดจากโครงสร้างของดินเหนียวเอง

บรรยากาศภายในงานนิทรรศการ วันเปิดงาน พื้นที่ Event Space ชั้น 4

ศิลปิน : โทโมโกะ คอนโนะ

ผลงาน : Wedding Bouquet

แรงบันดาลใจ: ผลงานชิ้นนี้มีแนวคิดหลักคือ
”แบ่งปันความสุข” ถึงแม้จะทำจากเซรามิกทั้งหมด
แต่ผลงานชิ้นนี้ประกอบด้วยชิ้นส่วนต่างๆ รวมกัน
เหมือนช่อดอกไม้ หลังจากเสร็จสิ้นพิธีแล้ว
ชิ้นส่วนต่างๆ ก็สามารถจัดเป็นช่อดอกไม้เล็กๆ
และมอบเป็นของขวัญให้กับคนที่คุณรักได้
ช่วยให้แบ่งปันความสุขกันได้
ผลงานจัดแสดงที่ ชั้น M

ศิลปิน : โทโมโกะ คอนโนะ

ผลงาน: Ascension (Cloudy butterfly with T.Rose)

แรงบันดาลใจ: ที่มาของผลงานชิ้นนี้ถูกสร้างขึ้นเพื่อเฉลิมฉลองการปรับโฉมใหม่ของห้างฯ สยาม ทาคาชิมายะ (SIAM Takashimaya) โดยมี “ผีเสื้อเมฆา” ที่ทำจากกระดาษญี่ปุ่นและไม้ไผ่กระป๋องปักอย่างอ่อนช้อย และสิ่งมีชีวิตที่ประดับด้วย “กุหลาบเซรามิก” ซึ่งคุณโทโมโกะ ได้ถ่ายทอดออกมาในแบบฉบับของตนเอง ภาพรวมของผลงานสื่อถึงการเชื่อมโยงที่มุ่งสู่บนฟ้า เสมือนการเชื่อมต่อสู่สวรรค์ โดยทางคุณโทโมโกะได้สร้างสรรค์ผลงานนี้ด้วยความตั้งใจ และอวยพร เพื่อการเติบโตและความรุ่งเรืองในอนาคต
ผลงานจัดแสดงที่ชั้น Beauty Garden ชั้น 1

ถึงแม้ว่า คุณพิม สุทธิคำ จะติดภารกิจต่างประเทศทำให้ไม่ได้มาร่วมงาน

แต่ได้นำผลงานเซรามิกมาจัดแสดงที่ชั้น Beauty Garden ชั้น 1

ศิลปิน : พิม สุทธิคำ ศิลปินเซรามิก

ผลงาน : Remnant XV

แรงบันดาลใจ: ผลงานเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการผ่านไปของกาลเวลา การกัดเซาะ ร่องรอยของวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้นซึ่งฝังอยู่ในดิน
สิ่งเหล่านี้คือเศษซากที่เหลือไว้โดยได้รับแรงบันดาลใจจากรูปทรงที่ผลิตขึ้นในเชิงอุตสาหกรรม ฉันรู้สึกทั้งเป็นอย่างยิ่งกับการ
เปลี่ยนแปลงเหล่านั้น และในการที่มนุษย์พยายามจะหล่อหลอมและควบคุมสภาพแวดล้อมของตนเอง
ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับแล้ว ยังไม่อาจเทียบเท่ากับพลังอำนาจอันยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ

ศิลปิน: ชนากานต์ เสมาชัย มีผลงานจัดแสดงในนิทรรศการระดับนานาชาติทั้งเยอรมนี ไต้หวัน จีน ออสเตรเลีย และสหรัฐอเมริกา ในปี 2024 ได้รับการคัดเลือกให้เป็นศิลปินเพื่อสาธิตและเผยแพร่ผลงานในเทศกาล Clay Gulpong ประเทศออสเตรเลีย และขณะนี้กำลังเตรียมตัวสำหรับการเข้าร่วมโครงการศิลปินพำนักในช่วงฤดูร้อนที่เมือง จิ้งเต๋อเจิ้น ประเทศจีน ปี 2025

ผลงานที่นำมาจัดแสดง อาทิ Stuck here like Bangkok traffic ที่สะท้อนมุมมองของความแตกต่างทางวัฒนธรรมผ่านตัวไดโนเสาร์สุดโมเดิร์น ผลงานจัดแสดงที่ชั้น Beauty Garden ชั้น 1 ผลงาน: Stuck here like Bangkok traffic

แรงบันดาลใจ: เส้นทางศิลปะของฉันเป็นการสำรวจที่ลึกซึ้งเกี่ยวกับการหลอมรวมทางวัฒนธรรม การเปลี่ยนแปลง และการแสวงหาความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่ง การย้ายจากประเทศไทยเพื่อไปศึกษาต่อปริญญาโทด้านศิลปกรรมศาสตร์ ทำให้ฉันได้เผชิญกับประสบการณ์ใหม่ที่เปลี่ยนแปลงทั้งชีวิตและแนวทางการสร้างสรรค์งานศิลป์ เดิมทีฉันพยายามปรับตัวให้เข้ากับสังคมใหม่ แต่ในที่สุดก็ได้ตระหนักว่า ความสุขที่แท้จริงอยู่ที่การยอมรับในความเป็นตัวเองจากแรงบันดาลใจของเรื่องราวของคนหนึ่งที่กลับมาสู่โลกที่เปลี่ยนไปด้วยเทคโนโลยี ฉันจึงจินตนาการถึงไดโนเสาร์ที่ต้องใช้ชีวิตในโลกยุคปัจจุบัน ซึ่งสะท้อนถึงความรู้สึกของตัวฉันเองที่ไม่เข้าพวก แนวคิดนี้นำไปสู่การสำรวจเรื่องตัวตนและพหุวัฒนธรรมผ่านงานศิลปะเซรามิก ที่ผสมผสานความงามแบบประติมากรรมกับการใช้งานจริง ฉันใช้สีการตกแต่งและอารมณ์ขัน ถ่ายทอดเรื่องราวส่วนตัวและสร้างสายสัมพันธ์กับผู้ชมผ่านผลงานของฉัน ฉันหวังที่จะสร้างแรงบันดาลใจให้ผู้อื่นพบความสบายใจในความเป็นตัวเองและตระหนักถึงคุณค่าที่แท้จริงของทุกเสียง ในโลกที่มักจะมุ่งหาความเหมือนกัน ขอให้สนุกสนานไปกับสีสันแห่งการแสดงออกของมนุษย์ เพราะความแตกต่างของแต่ละบุคคลคือสิ่งที่สะท้อนภายในหนึ่งเดียวนั่นคือความเป็นมนุษย์ร่วมกัน

ศิลปิน: **หัสกร หิรัญศิริโชค หรือ อีแอร์** นักสร้างสรรค์งานเซรามิกที่สะท้อนความเปราะบางและความงดงามของธรรมชาติผ่านความละเอียดของผลงานที่มีขนาดเพียงปลายนิ้ว จัดแสดงผลงานในหลายประเทศทั่วโลก เช่น ไทย ฟิลิปปินส์ เกาหลีใต้ ไต้หวัน จีน สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเยอรมนี ผลงานของเขาเป็นประติมากรรมที่ละเอียดอ่อน สร้างขึ้นจากการประกอบชิ้นส่วนเล็กๆ ด้วยความชำนาญและประสบการณ์หลายปี

ศิลปิน : หัสกร ทิรัญศิริโชค หรือ อีแอร์

ผลงาน : The Little Rascals 2025

แรงบันดาลใจ: “สิ่งมีชีวิตเล็กๆ มีคุณค่าหรือไม่?” ในโลกที่เราเชิดชูอารยธรรมมนุษย์สุดยิ่งใหญ่ ดูเหมือนว่าสิ่งมีชีวิตเล็กๆ มากมายต้องพบกับความเป็นอยู่ที่ยากลำบากมากขึ้น เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป เราจึงทำผลงานเหล่านี้ เพื่อสะท้อนถึงความเปราะบางและความน่าทึ่งของสิ่งมีชีวิตเล็กๆ เหล่านั้น โดยหวังว่า เราจะมองเห็นและให้ความสำคัญกับพวกเขามากขึ้น

ศิลปิน: กมลชนก ภาณุเวศย์ ศิลปินเซรามิกมีดีไซน์น่ารักและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีประสบการณ์จัดแสดงนิทรรศการทั้งในประเทศและต่างประเทศ ล่าสุดกับ Art Group exhibition, Hyatt Place Jingdezhen Taoxichuan, Jiangxi, China

ผลงานที่นำจัดแสดง อาทิ Fortunate – โชคดี, Relaxation - การผ่อนคลาย เป็นต้น
ผลงานจัดแสดงที่ Event Space ชั้น 4

ศิลปิน : กมลชนก ภาณุเวศย์

ผลงาน : Relaxation

แรงบันดาลใจ: วันหนึ่งฉันได้พบเจอแมวตัวนุ่ม หน้าร้านคาเฟ่ Toen ประจำเมือง Shigaraki ฉันเล่นอยู่กับแมวตัวนี้สักพัก นื่องซุบซิบใจ ช่วยให้ฉันคลายจากความเหงาที่ต้องอยู่ลำพัง ในช่วงแรกที่มาที่นี่ค่ะ ฉันรู้สึกสบายใจมากขณะที่ได้เล่นกับน้อง และฉันอยากบันทึกความสุขความสบายใจนี้ไว้ในผลงานชิ้นนี้ค่ะ

ศิลปิน : กมลชนก ภาณุเวศย์

ผลงาน : Merri May

แรงบันดาลใจ: เมื่อหยุดนิ่ง เราอาจมองเห็นความโชคดี ที่เคยหลงลืม ว่าแท้จริงแล้วมันไม่เคยหายไปไหนเลย

ศิลปิน : กมลชนก ภาณุเวศย์

ผลงาน : Fortunate

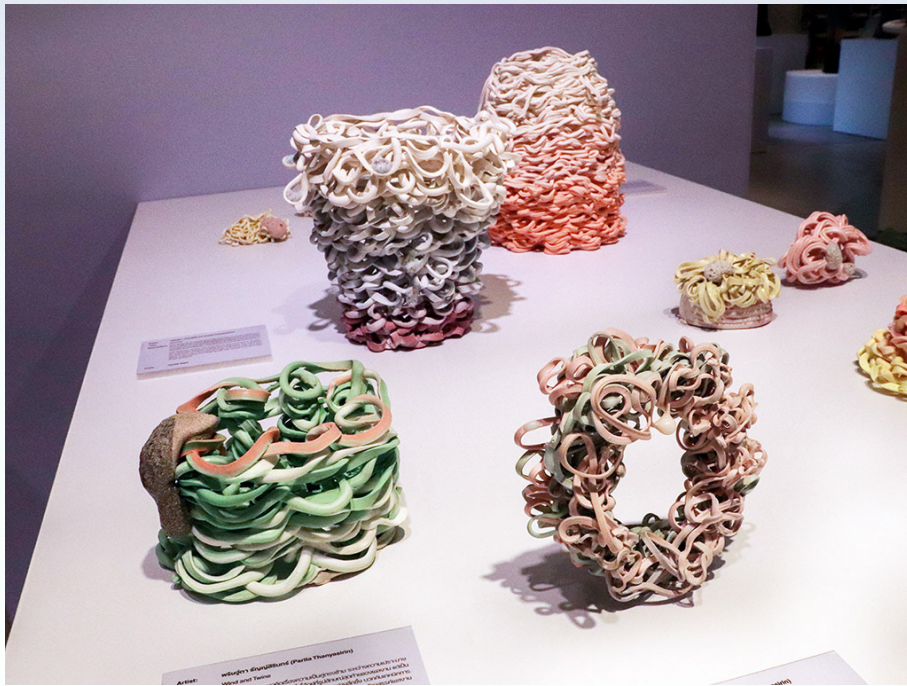
แรงบันดาลใจ: ถ้าคุณบังเอิญได้พบเจอผีเสื้อ นั่นอาจหมายถึง ความสำเร็จ ความโชคดีที่กำลังจะมาถึง อยู่ที่ Shigaraki ฉันได้พบเจอกับผีเสื้อ 3 ครั้งที่สำคัญ ซึ่งฉันยังจำเรื่องราวเกี่ยวกับ ผีเสื้อทั้ง 3 ตัวนี้ได้ ฉันจึงอยากบันทึก ความโชคดีเรื่องราวดีๆ ลงในผลงานชิ้นนี้

ศิลปิน: พริษฐ์ตา ธัญญ์สินทร์ ศิลปินเซรามิกและนักจัดดอกไม้ ที่ได้รับแรงบันดาลใจการสร้างสรรค์ผลงานมาจากธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นผิวสัมผัส ท้องฟ้า คลื่นทะเล และดอกไม้ มุ่งหวังที่จะถ่ายทอดความงดงามของรายละเอียดเล็กๆ ในชีวิตผ่านงานศิลปะที่ผสมผสานระหว่างศิลปะและงานฝีมืออย่างลงตัว

ผลงานที่นำมาจัดแสดง อาทิ Become , Petals, Bloom และ Soft solitude ซึ่งเป็นผลงานใหม่ล่าสุด

ศิลปิน: พริษฐ์ตา ัญญ์สิรินทร์

ผลงาน : Become, Petals

แรงบันดาลใจ: แนวคิดเรื่องความเป็นคู่ตรงข้าม ระหว่างความเปราะบางและความแข็งแกร่ง จุดสำคัญไม่ได้อยู่ที่รูปลักษณ์สุดท้ายของผลงาน แต่เป็นกระบวนการทำงานร่วมกับดินและน้ำอย่างลึกซึ้ง บวกกับเทคนิคการปั้นด้วยมือ

ศิลปิน: วินิตา เศรษฐสุนทรี่ ศิลปินผู้มีความหลงใหลในการทดลองใช้สื่อและวัสดุหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นงานวาดภาพ งานเซรามิก งานวาดเส้น งานพิมพ์ และงานสื่อผสม ผลงานของเธอสะท้อนอารมณ์และความรู้สึกที่ลึกซึ้งผ่านการใช้รูปแบบและสีที่มีความหมายเฉพาะตัว

ผลงานเซรามิก ศิลปิน วินิตา เศรษฐสุนทรีย์ พื้นที่ Event Space ชั้น 4

ศิลปิน: วินิตา เศรษฐสุนทรีย์

ผลงาน: UNCERTAINLY SLOW (2022)

แรงบันดาลใจ: หากนอนผ่อนคลายเป็นเรื่องเปื่อยถึงอนาคตที่แสนยาวนานประมาณ 1 วินาที อยู่บนสิ่งมีชีวิตสีดำ
ที่ใช้หนามของตัวเองเองเคลื่อนที่อย่างรวดเร็วด้วยอัตราความเร็ว 1 เซนติเมตรต่อ 1 ชั่วโมง

ศิลปิน : วินิตา เศรษฐสุนทรี

ผลงาน : THE DEVIL IS IN THE DETAILS (2021)

แรงบันดาลใจ: รายละเอียดเล็กๆ นั้นแหละที่ซ่อนความน่ากลัวเอาไว้ คุณไม่สามารถมองแค่เปลือกนอกเพื่อหาปิศาจได้ ต้องแอบมองเข้าไปข้างในถึงจะเห็นตัวตนที่แท้จริงซุกซ่อนอยู่ เขารออยู่ในนั้นรอให้คุณปลุกเขาขึ้นมา

ศิลปิน: นายดี ขำหม้อ ศิลปินนักปั้นของไทยที่มีชื่อเสียง ในผลงานสไตล์ผสมผสานระหว่างความดั้งเดิมและความโมเดิร์น ผลงานของเขาได้รับการยอมรับในระดับสากล รวมถึงการเข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนศิลปิน Clay Alchemy ระหว่างศิลปินไทยและออสเตรเลียที่เมลเบิร์นในปี 2006 อีกทั้ง นายดี สร้างกระท่อมศิลปะที่รู้จักกันในชื่อ Naidee Sculpture Huts สำหรับโรงละครภัทราวดีที่หัวหิน ซึ่งสะท้อนถึงวิสัยทัศน์และความทุ่มเทในงานศิลปะของเขาอย่างชัดเจน

ผลงานที่นำมาจัดแสดง อาทิ So many banana และ Purity Collection ของ นายดี ช่างหม้อ จัดแสดงที่ Event Space ชั้น 4

ศิลปิน : นายดี ช่างหม้อ

ผลงาน : So many banana

แรงบันดาลใจ: ฉันอาศัยอยู่ในสวนที่มีกล้วยมากมาย ซึ่งบางทีก็มากจนเกินไป

ศิลปิน : นายดี ช่างหม้อ

ผลงาน : Purity 1

แรงบันดาลใจ: นี่คือการสำรวจของฉันเพื่อค้นหาความงามของรูปทรง พื้นผิว และสีสันทัน ในรูปแบบนามธรรม

ศิลปิน: กัญญา เหลืองอานันทกุล ศิลปินเซรามิก จบการศึกษาปริญญาเอกจาก National Cheng Kung University, ไต้หวัน และปริญญาโทจาก RIT, สหรัฐอเมริกา มีประสบการณ์จัดแสดงนิทรรศการทั้งในประเทศและระดับนานาชาติ อาทิ ญี่ปุ่น อังกฤษ จีน ฯลฯ ในปี 2561 ได้รับรางวัลศิลปินระดับนานาชาติ Next Art Tainan: The Metamorphosis จาก ไต้หวัน และมีผลงานได้รับการเก็บสะสมในพิพิธภัณฑ์ Flint Institute of Arts ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลงานสะท้อนการผสมผสานระหว่างความประณีตของหัตถกรรมดั้งเดิมกับการทดลองวัสดุใหม่ๆ เพื่อถ่ายทอดอารมณ์ ความทรงจำ และเรื่องราวทางวัฒนธรรมในรูปแบบร่วมสมัย

ผลงาน: Human Flower Vase ชุดนี้ถูกยักยาดึงใจทำเพื่อจัดแสดงใน Siam Takashimaya (Thailand) โดยเฉพาะ

ศิลปิน : ฤชญา เหลืองอนันท์กุล

ผลงาน : Human Flower Vase

แรงบันดาลใจ: แจกันแต่ละใบถูกปั้นขึ้นด้วยมืออย่างประณีตและมีรูปทรงเฉพาะตัว ได้แรงบันดาลใจจากท่วงท่าและอิริยาบถของร่างกายมนุษย์ ที่ ผสมผสานอย่างกลมกลืนกับโครงสร้างอันอ่อนช้อยของต้นไม้และดอกไม้ ฉันทจินตนาการว่าแต่ละใบมี “บุคลิก” ของตัวเอง

- ขี้เล่น อ่อนโยน และบางครั้งก็แฝงด้วยเสน่ห์น่ารักเกินคาด – พร้อมจะโต้ตอบกับดอกไม้ที่จัดวางลงไป

ผลงานจัดแสดงที่ Event Space ชั้น 4

ศิลปิน : ฤทธยา เหลืองอานันท์กุล

ผลงาน : My Sunshine

แรงบันดาลใจ: My Sunshine ได้แรงบันดาลใจมาจากความอบอุ่นและความสบายที่แสงแดดมอบให้ในชีวิตของเรา ผลงานชิ้นนี้สะท้อนถึงความเข้มแข็งเงียบ ๆ และความสุกที่สามารเติบโตได้แม้ในความโดดเดี่ยว เหมือนแสงแดดยามเช้าที่ค่อย ๆ แตะกระจกหน้าต่าง ฉันอยากถ่ายทอดช่วงเวลาแห่งความนิ่งสงบทางอารมณ์ ที่ซึ่งความทรงจำพลั่งภายใน และความหวัง ค่อย ๆ ส่องประกายออกมา รูปทรงโค้ง และชั้นของเซรามิกสะท้อนถึงทั้งความเปราะบางและความยืดหยุ่น เป็นการเตือนใจว่า แสงสว่างย่อมหาทางเข้ามาได้เสมอ

งานนิทรรศการเซรามิก The Art Walk Exhibition by Tomoko Konno x Thai Artists ซึ่งจัดขึ้น ณ บริษัทสยาม ทาคาซิมาย่า (ประเทศไทย) ถือเป็นอีกหนึ่งเวทีสำคัญในการนำเสนอศิลปะเซรามิกร่วมสมัย ผ่านการจัดแสดงผลงานของศิลปินไทยทั้ง 8 ท่าน ร่วมกับศิลปินรับเชิญจากประเทศญี่ปุ่น Tomoko Konno ผู้มีผลงานเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ

ผลงานแต่ละชิ้นภายในนิทรรศการล้วนสะท้อนถึงพลังของการทดลอง การตีความ และการเชื่อมโยงความหมายในเชิงวัฒนธรรมอย่างร่วมสมัย ศิลปินไทยแต่ละท่านได้ถ่ายทอดแนวคิดผ่านวัสดุเซรามิกอย่างหลากหลาย ทั้งในแง่ของเทคนิค รูปทรง และเนื้อหา ไม่ว่าจะเป็นประเด็นเรื่องความทรงจำ ร่างกาย ธรรมชาติ หรือความเป็นท้องถิ่น เมื่อผลงานเหล่านี้ถูกนำเสนอควบคู่กับชิ้นงานที่เต็มไปด้วยเอกลักษณ์ของ Tomoko Konno จึงก่อให้เกิดบทสนทนาทางศิลปะที่ลึกซึ้งและน่าติดตาม

บรรยากาศในงานเต็มไปด้วยความอบอุ่นและแรงบันดาลใจ ผู้ชมจากหลากหลายวงการ ทั้งศิลปิน นักออกแบบ นักเรียน นักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไป ได้มีโอกาสเข้ามาเยี่ยมชม สื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสัมผัสกับมิติใหม่ของศิลปะเซรามิกร่วมสมัยอย่างใกล้ชิด

ในโอกาสนี้ คณะศิลปินไทยขอขอบพระคุณ Tomoko Konno ที่ได้กรุณาชักชวนพวกเราเป็นส่วนหนึ่งของนิทรรศการครั้งนี้ พร้อมทั้งขอขอบคุณ บริษัท สยาม ทาคาซิมาย่า (ประเทศไทย) ที่ให้การสนับสนุนและเปิดพื้นที่จัดแสดงที่เปี่ยมด้วยคุณภาพ อันเอื้อให้ศิลปินไทยได้มีโอกาสนำเสนอผลงานต่อสายตาสาธารณชนในระดับสากล นิทรรศการครั้งนี้ไม่เพียงแต่เป็นการจัดแสดงผลงานศิลปะ หากยังเป็นเครื่องยืนยันถึงบทบาทและพลังของศิลปะเซรามิกร่วมสมัย ที่ยังคงเคลื่อนไหวอย่างมีชีวิตชีวาในโลก และพร้อมจะเติบโตต่อไปในอนาคตด้วยพลังของความร่วมมือ ความหลากหลาย จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ที่ไม่สิ้นสุด

JIGGERING & JOLLYING CERAMICS FORMING

ประสบการณ์จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร

สรายุรัตน์ ศรีคำ
บริษัท เซอร์นิค อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด

เทคนิค Jiggering และ Jollying เป็นกระบวนการขึ้นรูปเซรามิกที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในภาคอุตสาหกรรม ด้วยคุณสมบัติเด่นด้านความแม่นยำ ความรวดเร็ว และความเหมาะสมในการผลิตซ้ำจำนวนมาก โดยเฉพาะในกลุ่มผลิตภัณฑ์ประเภทถ้วย จาน และชาม ที่ต้องการความคงที่ของรูปทรงและคุณภาพชิ้นงาน

ผู้เขียนมีโอกาสเข้าร่วมโครงการอบรมระยะสั้นหัวข้อ “การสร้างต้นแบบและแม่พิมพ์ในงานเครื่องเคลือบดินเผา” ซึ่งจัดขึ้นโดยภาควิชาเครื่องเคลือบดินเผา คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โครงการอบรมดังกล่าวจัดขึ้นในรูปแบบของคลาสเรียนเชิงปฏิบัติการ เป็นระยะเวลา 4 วัน ในวันเสาร์ที่ 3, 10, 17 และ 24 พฤษภาคม พ.ศ. 2568 โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ชานนท์ ไกรรส เป็นวิทยากรผู้สอนและดูแลตลอดระยะเวลาการอบรม โดยเนื้อหาหลักของหลักสูตรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ตั้งแต่การเขียนแบบภาชนะพื้นฐาน การสร้างต้นแบบ การทำแม่พิมพ์ ไปจนถึงการขึ้นรูป และการเผาชิ้นงาน

ในสัปดาห์แรก อาจารย์ชานนท์ได้แนะนำคลาสเรียน ผู้เข้าอบรมทำความรู้จักเพื่อนร่วมคลาส จากนั้นช่วงแรกมีการบรรยายให้ความรู้ ความแตกต่างระหว่าง Jiggering และ Jollying อธิบายภาพรวมขั้นตอนการปฏิบัติงานทั้งหมด และอาจารย์แจ้งหัวข้อการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ เมื่อจบชั่วโมงบรรยายอาจารย์นำตัวอย่างชิ้นงานแต่ละเทคนิคมาให้ชม และให้ผู้เข้าอบรมเลือกแบบที่ต้องการเพื่อใช้เป็นต้นแบบที่จะเรียนเป็นอันดับต่อไป บางท่านอาจเตรียมตัวอย่างที่ยากได้มาที่บ้านค่ะ

เมื่อผู้เข้าอบรมเลือกแบบกันครบแล้ว อาจารย์อธิบายรูปแบบแต่ละชิ้นว่าแบบที่เลือกต้องขึ้นรูปแบบ Inside หรือ Outside จากนั้นสอนใช้อุปกรณ์สำหรับเขียนแบบ และให้ผู้เข้าอบรมเริ่มเขียนแบบลงบนกระดาษ

ขั้นตอนการเขียนแบบถือเป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก ในกระบวนการที่ต้องใช้แม่พิมพ์ เช่น Jiggering & Jollying ซึ่งต้องการความแม่นยำและการควบคุมคุณภาพให้ชิ้นงานต้นแบบและชิ้นงานที่ผลิตซ้ำมีประสิทธิภาพมากที่สุด ดังนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในขั้นตอนการเขียนแบบ คือ การหดตัวของดินเซรามิกเมื่อนำไปเผาโดยส่วนใหญ่หดตัวประมาณ 10-16% ความหนาของผนังชิ้นงานควรมีขนาดสม่ำเสมอ ไม่หนาหรือบางเกินไปเพื่อป้องกันการบิดเบี้ยวหรือแตกร้าว รัศมีและมุมที่เหมาะสมกับแม่พิมพ์เพื่อช่วยในการถอดชิ้นงานออกจากแม่พิมพ์ การกำหนดสัดส่วน ระบุขนาด ความสูง เส้นผ่านศูนย์กลาง ความหนา รัศมี ต่างๆ อย่างละเอียด เพื่อให้ชิ้นงานไม่ผิดเพี้ยนจากที่ออกแบบไว้แม้ผ่านหลายขั้นตอน ในคลาสเรียนนี้ผู้เขียนเลือกแบบเป็นจานขนาด 14 ซม. ขึ้นรูป Outside เมื่อเขียนแบบเสร็จทุกคนแล้ว นำแบบที่ได้ไปขยายตามค่าการหดตัวของดินที่ใช้ ซึ่งในคลาสนี้ดินที่เราใช้หดตัวประมาณ 16%

ช่วงบ่ายอาจารย์ได้นำผู้เข้าอบรมเยี่ยมชมพื้นที่ปฏิบัติงานจริง พร้อมแนะนำการใช้งานเครื่อง Plaster Jigger Machine หรือเครื่องขึ้นรูปจิกเกอร์โดยใช้แม่พิมพ์ปูนปลาสเตอร์ ซึ่งแต่ละเครื่องได้เตรียมแท่นแม่พิมพ์ไว้ล่วงหน้าเพื่อความสะดวกในการใช้งาน

ภายหลังการแนะนำ ผู้เข้าอบรมได้เลือกใช้อุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการขึ้นรูป และเครื่องมือวัดต่าง ๆ โดยมีอาจารย์ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด จากนั้นอาจารย์ได้สาธิตขั้นตอนการเตรียมแท่นแม่พิมพ์ โดยเริ่มจากการทำความสะอาดและกลึงหน้าแท่นให้เรียบ แล้วชุตรอยบนแท่นปูนเดิมเป็นแนวรอยชุดล็อก หรือร่องยึดเกาะ เพื่อให้เนื้อปูนต้นแบบสามารถยึดติดกับฐานได้อย่างมั่นคง ไม่เลื่อนหลุดขณะกลึงขึ้นรูป ซึ่งเป็นเทคนิคสำคัญที่ช่วยเพิ่มความแม่นยำและความปลอดภัยของชิ้นงาน เมื่อจบการสาธิต ผู้เข้าอบรมได้ลงมือปฏิบัติจริง โดยเลือกแท่นกลึงที่เหมาะสมกับขนาดของชิ้นงาน และเตรียมแท่นแม่พิมพ์ของตนให้พร้อม จากนั้นจึงนำ แผ่นพลาสติกใส หรือฟิล์มพลาสติกบาง มาพันรอบขอบแท่นเดิมในลักษณะเป็น “กรอบกันปูนไหล” เพื่อควบคุมรูปทรงและความสูงของต้นแบบก่อนเข้าสู่ขั้นตอนถัดไป คือ การผสมปูนและเทต้นแบบ

การเหตั้นแบบ (Prototype) เริ่มจากผสมปูนด้วยอัตราส่วน น้ำ : ปูน = 1 : 1.3 อัตราส่วนสามารถปรับตามลักษณะงานได้ เทน้ำใส่ภาชนะก่อน โปรงปูนลงในน้ำอย่างช้า ๆ ไม่ควรเททีเดียว เพราะจะทำให้เกิดฟองอากาศ พักไว้ 1-2 นาที เพื่อให้ปูนดูดน้ำ คนให้เข้ากันด้วยมือในทิศทางเดียว จนเนื้อเนียน ไม่เป็นก้อน เมื่อพร้อมแล้วเทปูนลงบนแท่นที่เตรียมไว้ เมื่อเทปูนเสร็จแล้ว จะปล่อยให้ปูนเซตตัวในระดับหนึ่งก่อน

เมื่อปูนเริ่มเซตตัวจนอยู่ตัวแต่ยังไม่แข็งจนเกินไป อาจารย์จึงแนะนำให้เริ่มกลึงต้นแบบทันที เปิดเครื่อง Plaster Jigger Machine จากนั้นใช้เครื่องมือเกลี่ยและแต่งผิวหน้าของปูนให้เรียบ แล้วจึงค่อย ๆ กลึงขึ้นรูปตามแบบที่ออกแบบไว้ โดยอาศัยการควบคุมความลึก ความโค้ง และความเรียบเนียนของผิวงานอย่างระมัดระวัง

ในขั้นตอนนี้ ผู้เข้าอบรมได้ฝึกใช้ Jigger tools และ เครื่องมือวัด เช่น เวอร์เนีย หรือไม้บรรทัดเหล็ก เพื่อควบคุมขนาดให้ตรงตามแบบร่าง (Drawing) รวมถึงการขัดผิวต้นแบบด้วยกระดาษทราย โดยเริ่มจากเบอร์หยาบแล้วไล่ไปยังเบอร์ละเอียด เพื่อให้ผิวเรียบและคมชัดยิ่งขึ้น

ข้อควรระวัง: ห้ามออกแรงกดมากเกินไปขณะกลึงหรือขัด เพราะอาจทำให้ต้นแบบเสียรูปหรือไม่ได้ขนาดตามต้องการ

เมื่อกลึงและขัดเสร็จ จะปล่อยให้ต้นแบบแห้งจนสมบูรณ์ ก่อนเข้าสู่กระบวนการหล่อแม่พิมพ์ในสัปดาห์ถัดไป

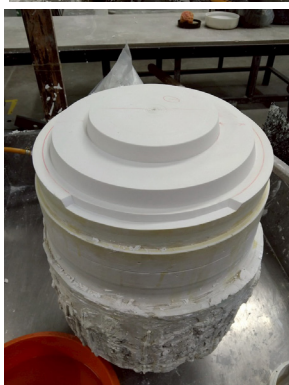

ในสัปดาห์ที่สอง อาจารย์วางแผนให้ผู้เข้าอบรมลงมือปฏิบัติเพื่อสร้างแม่พิมพ์ต้นแบบ (Master Mold) และแหวนพิมพ์ (Ring Mold) โดยเริ่มต้นในช่วงเช้าด้วยการเลือกอุปกรณ์สำหรับการกลึงและตกแต่งแม่พิมพ์ พร้อมทั้งแนะนำวิธีการดูแลรักษาและลับคมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนใช้งาน จากนั้นจึงเข้าสู่ขั้นตอนการหล่อแม่พิมพ์ต้นแบบ โดยใช้ต้นแบบปูนปลาสเตอร์ที่ผ่านการกลึงและขัดผิวเรียบร้อยแล้ว

เมื่อเตรียมอุปกรณ์พร้อมแล้ว ผู้เข้าอบรมเริ่มต้นด้วยการทาน้ำสบู่ (Soap) ลงบนต้นแบบ เพื่อป้องกันการติดกันระหว่างต้นแบบกับปูนหล่อแม่พิมพ์ จากนั้นเทปูนปลาสเตอร์ลงในกรอบพิมพ์ที่จัดเตรียมไว้ เมื่อปูนเริ่มเซตตัว จะเข้าสู่ขั้นตอนการกลึงตกแต่งผิวและฐานของแม่พิมพ์ให้ได้ขนาดตามแบบ พร้อมชุบรอยลึกหรือร่องยึดเกาะไว้ด้วย แล้วจึงขัดผิวให้เรียบเนียน และพักไว้จนปูนแข็งตัว โดยยังไม่ถอดแม่พิมพ์ออกจากต้นแบบ

ช่วงบ่ายเมื่อแม่พิมพ์ต้นแบบแข็งตัวดีแล้ว จึงทาน้ำสบู่อีกครั้ง แล้วล้อมกรอบด้วยแผ่นพลาสติก จากนั้นเทปูนหล่อแหวนพิมพ์ (Ring Mold) เมื่อปูนเซตตัวกลึงผิวชิ้นงานเรียบในระนาบเดียว รอจนกว่าปูนแข็งดีแล้ว ใช้ลมเป่าถอดแม่พิมพ์ออกจากต้นแบบ และถอดแหวนออกจากแม่พิมพ์ ซึ่งแหวนจะใช้สำหรับการหล่อแม่พิมพ์ใช้งานจริง (Working Mold) ซ้ำได้หลายชุด แหวนพิมพ์นี้ช่วยเพิ่มความสะดวกและความแม่นยำในการผลิตแม่พิมพ์ให้มีคุณภาพตามแบบที่วางไว้

ในสัปดาห์ที่สาม อาจารย์ให้ผู้เข้าอบรมหล่อแม่พิมพ์ (Working Mold) สำหรับใช้งานจริงคนละ 4-5 พิมพ์ โดยให้แยกแม่พิมพ์ต้นแบบ (Master Mold) ไว้โดยให้คำอธิบายเพิ่มเติมว่า ปกติแม่พิมพ์ต้นแบบจะเป็นชิ้นที่สมบูรณ์ที่สุดทั้งขนาดและความเรียบเนียนของผิว จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นต้นแบบในการตรวจสอบคุณภาพชิ้นงานต่อไป

เริ่มขั้นตอนช่วงเช้าด้วยการเตรียมความพร้อมก่อนเทพิมพ์แต่ละครั้งด้วยการทาน้ำสบู่ที่ต้นแบบและแหวนที่ได้เตรียมไว้จากสัปดาห์ก่อน ผู้เข้าอบรมหล่อและถอดแม่พิมพ์กันจนครบ

ในช่วงบ่ายหลังจากหล่อพิมพ์ครบแล้ว อาจารย์แนะนำแนวความคิดการออกแบบใบมีดสำหรับเครื่องกลึงดิน ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการขึ้นรูปแบบต่อเนื่อง ผู้เข้าอบรมได้เรียนรู้การวิเคราะห์ท้องคา ความโค้ง และลักษณะการใช้งานของใบมีดที่เหมาะสมกับชิ้นงานแต่ละประเภท ก่อนจะลงมือทำใบมีดขึ้นเอง โดยใช้แผ่นอะคริลิกหนาประมาณ 2.5 มม. ตัดแต่งให้ได้ขนาดและองศาตามแบบที่กำหนด เจาะรูเพื่อติดตั้งน็อต และประกอบกับชั้นไม้เพื่อเสริมความแข็งแรง พร้อมใช้งานในขั้นตอนต่อไป

เดินทางมาถึงสัปดาห์สุดท้ายของการอบรมเชิงปฏิบัติการ ช่วงเช้าอาจารย์แนะนำให้ผู้เข้าอบรมนำแม่พิมพ์ที่หล่อไว้จากสัปดาห์ก่อนออกไปตากแดดเพื่อให้แห้งสนิทและพร้อมใช้งานในกระบวนการขึ้นรูป

ระหว่างรอแม่พิมพ์แห้ง อาจารย์พาแต่ละท่านเลือกเครื่องกลึงดินให้เหมาะสมกับลักษณะงานของตน พร้อมช่วยกันติดตั้งใบมีดที่ได้ทำไว้ในสัปดาห์ที่แล้วเข้ากับตัวเครื่อง

เมื่อทุกเครื่องพร้อมใช้งาน อาจารย์จึงสาธิตขั้นตอนการกลึงขึ้นรูปชิ้นงานจากดินโดยใช้แม่พิมพ์ที่ทำไว้ก่อนให้ผู้เข้าอบรมลงมือกลึงชิ้นงานด้วยตนเองจนแล้วเสร็จ ถือเป็นการสรุปบทเรียนและประสบการณ์ทั้งหมดของการอบรมในครั้งนี้อย่างชัดเจนและสนุกสนานทุกคนได้ผลงานกลับบ้านคนละ 4-5 ชิ้น

ตลอดการอบรมทั้ง 4 สัปดาห์ ผู้เขียนรู้สึกประทับใจและได้รับความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างมาก ทั้งในเรื่องของกระบวนการสร้างแม่พิมพ์หลายขั้นตอน ตั้งแต่การเตรียมดินแบบ การทำแหวนพิมพ์ การหล่อแม่พิมพ์

ใช้งานจริง ไปจนถึงการออกแบบใบมีดและการกลึงขึ้นรูปชิ้นงานบนเครื่องกลึง ซึ่งล้วนเป็นองค์ความรู้สำคัญในการปฏิบัติงานในระดับแมสโปรดักชัน สิ่งที่ได้เรียนรู้ไม่เพียงช่วยให้ผู้เขียนเข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ แต่ยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับงานจริงได้อย่างมั่นใจมากขึ้น ขอขอบคุณอาจารย์และทีมผู้จัดสำหรับประสบการณ์ที่มีคุณค่าในครั้งนี้

ร้อยเรียงเรื่องราว เล่าเรื่องเตาเผาเซรามิก (5)

ไพศาล กาญจนพิบูลย์

เรื่องราวในตอนนี้ นับว่าเป็นตอนที่ 5 ของการเล่าเรื่องเซรามิกแล้วนะครับ ซึ่งบางตอนผมอาจจะแทรกคำขยายความเล็กน้อยเพื่อเป็นสิ่งที่สังเกตว่ากำลังจะเล่าเรื่องเกี่ยวกับอะไรเป็นหลัก

พื้นฐานการทำงานในโรงงานเซรามิก

สมัยที่ผมเริ่มทำงานในโรงงานของกลุ่มบริษัทที่ทำการผลิตผลิตภัณฑ์เซรามิกหลายประเภท จากเดิมมีโรงงานผลิตถ้วยจานชามปอร์ซเลน 2 โรงงาน มีการสร้างโรงงานใหม่เพิ่มขึ้นอีกถึง 4 โรงงานในระยะเวลา 6 ปีที่ผมทำงานอยู่ ในช่วงนั้น ทำให้มีโรงงานทั้งหมด 6 โรง ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตเพิ่มขึ้นมาก็มีจานปอร์ซเลน กระเบื้องโมเสก กระเบื้องบุผนัง ชนิดเนื้อโดโลไมต์ และวัสดุทนไฟประเภทจ้อ อิฐทนไฟที่ใช้ปูพื้นรถเตา แผ่นรองเผาและขาตั้งเพื่อป้อนใช้ในโรงงานทั้งหมดของกลุ่ม ทำให้มีโอกาสได้เรียนรู้ในกระบวนการผลิตเหล่านั้น เครื่องจักรที่ใช้มีการนำเข้ามาจากญี่ปุ่นในรูปแบบ Turnkey plants กับกึ่ง turnkey ผ่าน Traders หลักที่เป็นศูนย์กลาง บริษัทต่าง ๆ ที่ขายเครื่องจักรมาให้ก็ได้ส่งช่างเทคนิคชาวญี่ปุ่นหลายสิบคนมากำกับการติดตั้งจนเสร็จและทดลองเดินเครื่องจักรให้ดู ส่วนเตาเผาทุกเตาต้องนำอิฐทนไฟ อุปกรณ์และเครื่องจักรที่ใช้กับเตาเผามาทำการก่ออิฐ ประกอบเตาทั้งหมดในสถานที่ติดตั้งภายใต้การกำกับและลงมือโดยช่างจากญี่ปุ่น ทำให้ทีมงานไทยรวมทั้งตัวผมเองด้วยได้ทำงานสื่อสาร กับช่างญี่ปุ่นเหล่านั้น

ต้องเรียนรู้คำศัพท์ภาษาญี่ปุ่นหลัก ๆ ที่ใช้ในการทำงานประจำวันเพื่อความรวดเร็วในการทำงานเพราะจะรอลำมาแปลตลอดเวลาไม่ได้ ได้รับความรู้ในเนื้องาน ขนบธรรมเนียมของคนญี่ปุ่น แต่ต่อ ๆ มา รู้สึกว่าคนญี่ปุ่นหลายคนติดนิสัยไทย ๆ ไปตาม ๆ กัน เช่นการไม่ตรงต่อเวลา การทำงานไม่เข้มข้น กลายเป็นคนญี่ปุ่นที่ไม่เคร่งครัด แต่ก็ทำให้ผมรู้สึกสนุกไปกับงานตลอดเวลาที่ได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว

ในการทำงานกับกลุ่มบริษัทเหล่านี้ได้มีผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นที่เจ้าของโรงงานจ้างมาประจำ 2 คน งานหลักมาทำทางด้านการพัฒนาวัตถุดิบ หาสูตรเนื้อดินและสูตรเคลือบสำหรับงานชามปอร์ซเลนตามที่เจ้าของโรงงานต้องการ พวกเราจะไปปรึกษาหารืองานทางด้านเทคนิคในโรงงานด้วยก็มักจะไม่ค่อยให้ความรู้อะไรเลย นับว่าหวังวิชามาก ๆ เขามาทำงานในไทยก็นำตำราและคู่มือทางด้านเทคนิคที่เป็นภาษาญี่ปุ่นล้นมาใช้งาน พวกเราไปแอบดูก็ไม่ได้ประโยชน์อะไร

ตอนที่กลุ่มบริษัทนี้ขยายโรงงานก็ได้มีผู้เชี่ยวชาญญี่ปุ่นเพิ่มมาอีก 1 คน ชื่อ Itoh San เตรียมรับมือในการขยายงานไปทำกระเบื้อง ผมชื่นชมกับช่างเทคนิคคนนี้นักเพราะเป็นคนที่ไม่หวังวิชาเลย ให้ความรู้ในงานที่ผมทำอยู่ทุกครั้งที่ผมถาม นอกจากตอบทุกคำถามแล้วยังแถมให้ความรู้เพิ่มเติมมากกว่าที่ผมไปเสียอีก รวมทั้งเคยให้ความรู้และประสบการณ์ของเขาที่เคยทำงานในประเทศญี่ปุ่น ตามที่เขาเล่าให้ฟังก็เกี่ยวกับโรงงานผลิตกระเบื้อง โรงงานผลิตสีสแตนและผลิต Zirconium silicate opacifier สำหรับอุตสาหกรรมเซรามิก **ทำให้ผมรู้สึกว่าความรู้มีไว้แบ่งปัน ไม่ควรหวังวิชาไว้ใช้เพียงคนเดียวเพื่อหวังเพิ่มคุณค่าให้แก่ตัวเอง** ในทางตรงกันข้าม Itoh San ในสายตาของผมรวมทั้งอีกหลาย ๆ คนที่ทำงานด้วยกลับรู้สึกว่า Itoh San เป็นคนญี่ปุ่นที่มีคุณค่ามากที่สุดในยุคนี้เท่าที่ผมรู้จัก ต่อมาพองานเขาเข้าที่เข้าทางก็ผันตัวเองเป็น Trader ในการจัดหาเครื่องจักรสำหรับโรงงานใหม่รวมทั้งวัตถุดิบที่ต้องนำเข้าจากญี่ปุ่นด้วย และสุดท้ายเขาก็ได้กลายเป็น Supplier รายหนึ่งในวงการเซรามิกไทยเรา

ช่วงถัดมาผมได้มีโอกาสย้ายงานไปทำงานในโรงงานผลิตเครื่องสุขภัณฑ์เซรามิกที่ในตอนนั้นขนาดกำลังการผลิตยังไม่มากนัก โรงงานอยู่ภายใต้การกำกับจากบริษัทแม่ในต่างประเทศ ในช่วงแรกของการเปิดโรงงานได้รับความช่วยเหลือด้านเทคนิคต่าง ๆ มาจนสามารถดำเนินการได้เข้าสู่ปกติ ช่วงถัดมาเป็นช่วงที่เราต้องเรียนรู้ด้วยตัวเองมากขึ้นและมีผู้เชี่ยวชาญมาให้คำแนะนำเป็นครั้งคราว และทีมงานกระตือรือร้นในการไขว่หาความรู้ในการทำงานต่าง ๆ เพิ่มขึ้นว่าจะต้องทำอะไร (Knowhow) ช่วงนั้นเรามีทั้งเตาอุโมงค์ขนาดเล็กเผาได้ค่อนข้างไวเมื่อเทียบกับเตาเผาที่ใช้กันในแถบประเทศตะวันตก กับมีเตาเผาแบบครอบ (Top hat kiln) ใช้สำหรับการเผาเคลือบสุขภัณฑ์ใหญ่กับการเผาซ่อม

จุดกำเนิดการพัฒนาเตาเผา Roller Hearth Kiln มาใช้ในการเผาเครื่องสุขภัณฑ์

จนมาถึงช่วงปี 2525 โรงงานได้มีกำลังการผลิตสูงขึ้นมากพอสมควรแล้ว พวกเรามีความรู้สึกว่าน่าจะมีเตาเผา รูปแบบใหม่ที่ทันสมัยมากขึ้นกว่าเดิม มีประสิทธิภาพในการผลิตดีขึ้นทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ที่สำคัญที่สุดเราก็มุ่งหาเตาเผาที่มีประสิทธิภาพการใช้พลังงานที่ดีที่สุด ในยุคนั้นเราใช้หน่วยวัดเป็น Kcal/kg.Drawn คำนวณจาก Gross heating value ของเชื้อเพลิงที่ใช้ไปต่อวัน (ถ้าเป็นเตา Shuttle ก็คิดเป็นต่อ batch) เทียบกับน้ำหนักผลิตภัณฑ์ที่เผาได้ ไม่รวม Kiln furniture และแผ่นรองเผา ถ้าเราใช้ Kiln furniture ที่หนักมากก็จะทำให้ประสิทธิภาพการใช้พลังงานเราต่ำลงมากได้ เราต้องจ่ายค่าพลังงานแพง ซึ่งเป็นต้นทุนที่หลักของอุตสาหกรรมเซรามิก เราจึงได้สำรวจราคาเตาเผาจากประเทศอังกฤษเจ้าเดิม จากประเทศเยอรมนี เตาจาก 2 ประเทศนี้ก็ยังไม่สนใจอยู่ และประเทศญี่ปุ่น

เตาโรลเลอร์ที่ใช้เผา ถ้วย จาน ชาม

เราได้ซื้อเสนอเตาเผาจากญี่ปุ่นมา 3 ราย ผ่านมาทาง Itoh San ที่ผมรู้จักกันมาตั้งแต่การทำงานที่แรก แต่เราตัดออก 2 รายเพราะลักษณะเตาค่อนข้าง ง่าย กับเดิมที่ผมเห็นและเคยใช้มาในกลุ่มบริษัทเดิม อีก 1 รายดูแล้วก็ยังไม่ประทับใจมากนัก รวบรวมรายละเอียดเพิ่มเติม และเราได้คุยกับ Itoh San แบบที่เล่นที่จริงว่าถ้าจะมีใครสร้างเตาโรลเลอร์ให้มาเผาสุขภัณฑ์ได้ก็น่าจะดีนะ เคยเห็นแต่มีใช้ในการเผากระเบื้อง เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร และตุ๊กตาต่าง ๆ ทาง Itoh San ก็ได้นำความคิดนี้ไปคุยกับบริษัทญี่ปุ่นที่มีแผนก่อสร้างเครื่องจักรและเตาเผานอกเหนือไปจากการผลิต Tableware อยู่แล้ว นั่นคือบริษัท Noritake ผลตอบรับกลับมาว่าไม่น่าสนใจทำเพราะสุขภัณฑ์เป็น

ผลิตภัณฑ์ ขึ้นใหญ่ น้ำหนักต่อชิ้นมาก เมื่อเทียบกับการผลิตงานซามที่เขาค้นเจอแล้วทำให้เขาไม่กล้ารับทำ แต่เขายังจัดทีมงานมาเจรจากับพวกเราถึงรายละเอียดเพื่อดูช่องทางความเป็นไปได้ในการจัดสร้างเตา พวกเรามาทราบภายหลังว่าประธานบริษัทเขาคิดว่าเป็นงานที่มีโอกาสสำเร็จน้อย แต่ทีมงานเขาทั้งวิศวกรกับช่างเทคนิคกลับเสนอนายของเขาว่าเป็นงานท้าทายที่น่าทดลองทำอะไรบางอย่างเกี่ยวกับการเผาสุกภัณฑ์ในเตาโรลเลอร์ เขามาคูยรายละเอียดของการเผาสุกภัณฑ์พร้อมกับบอกว่า เขาสร้างเตาโรลเลอร์เผาจานซามาเยอะ หากจะให้ออกแบบเตาโรลเลอร์มาเผาสุกภัณฑ์ เขาสามารถคำนวณและออกแบบสร้างเตาได้ไม่ยาก แต่เขาเผาสุกภัณฑ์ไม่เป็นนะ เราก็ตอบรับไปเลยว่าอย่างนั้นก็ดีสิที่เราสร้างเตาไม่เป็น แต่เราเผาสุกภัณฑ์เป็นนะ มาทำงานร่วมกันได้ดีเลย

โครงการสร้างเตาโรลเลอร์ หรือ Roller Hearth Kiln (RHK) สำหรับเผาสุกภัณฑ์เลยถือว่าเป็นความร่วมมือระหว่าง Noritake Ceramic Machinery ญี่ปุ่น ทีมพวกเราคนไทย 4 ท่าน โดยมีคุณกิตติ โสณมัย เป็นหัวหน้าทีม มีคุณยุทธกิจ ดันติพันธุ์วดี คุณวิเชียร ชมะผลิน และไพศาล กาญจนพิบูลย์ เป็นสมาชิกหลักในทีม เรามีเพื่อนร่วมงานอีกหลายท่านที่ช่วยกันคิด ช่วยกันทดสอบงานต่าง ๆ และมีคนอเมริกันที่เป็น Regional Technical Manager ชื่อ Bob Elrod อีก 1 ท่าน

ทาง Noritake ได้ลงมือทันทีโดยดัดแปลงเตา RHK ตัวที่เขามีไว้สำหรับงานทดลองใน Workshop ของเขา โดยทำการเสริมความสูงภายในเตาให้สูงพอที่จะใส่โถส้อมเข้าไปเผาได้ แต่ความยาวยังคงเท่าเดิมคือประมาณ 11 – 12 เมตร พร้อมทั้งให้เราจัดส่งตัวสุกภัณฑ์ดิบที่พ่นเคลือบแล้วพร้อมเผาไปให้เขาประมาณ 300 ตัว ทาง Itoh San ซึ่งทำหน้าที่เป็น Supplier ญี่ปุ่นในไทยช่วยประสานงานในการหาบริษัทญี่ปุ่นในไทยที่เชี่ยวชาญในการจัดส่งสินค้าพิเศษ มีผู้เชี่ยวชาญทางด้านบรรจุภัณฑ์มาทำการห่อ แพค และเรียงเข้าตู้คอนเทนเนอร์ส่งออกไปยัง Noritake ต่อมาเมื่อของไปถึงปลายทางแล้วทราบมาว่าสุกภัณฑ์ดิบแตกหักเสียหายไป 70 – 80% แต่ก็มีบางส่วนที่มีตำหนิประเภทแตกบิ่น รอยขีดข่วน แต่ยั้งตั้งเผาได้ก็ยังรวมอยู่ในกลุ่มชิ้นงานทดลองเผา ทาง Noritake ก็เลยต้องไปจัดหาสุกภัณฑ์ดิบจากโรงงานอื่นในญี่ปุ่นมาเติมให้ครบตามที่เขาต้องการ ผลของการเผาตัวอย่างล็อตแรกปรากฏว่าชิ้นงานออกมาไม่มีชิ้นงานที่ใช้งานได้เลย ปัญหาใหญ่คือชิ้นงานแตกตั้งแต่ช่วง Preheat zone ขึ้นไปจนถึง Firing zone กับมีปัญหาร้าวในช่วง Cooling zone (พวกเราเรียก Cooling Dunt) เยอะมาก เป็นเพราะความยาวเตาสำหรับ cooling สั้นเกินไป ส่วนผิวเคลือบก็แลดูมันวาวใช้งานได้ เนื้อสุกภัณฑ์ทางญี่ปุ่นทำการทดสอบ Ink penetration ตามข้อกำหนดใน JIS A 5207 ก็ผ่านได้ ทางเราก็ได้นำชิ้นส่วนมาทดสอบหาค่า Water absorption ตามมาตรฐานของเรา ก็ผ่านได้

ทีมงานทั้ง 3 ฝ่ายได้มีการหารือร่วมกัน สรุปว่าทาง Noritake จะดัดแปลงเตาโดยต่อให้ยาวขึ้นเป็นประมาณ 16 – 17 เมตรจำไม่ค่อยได้แล้ว เป็นการเพิ่มความยาวเตาในช่วง Cooling zone และเราต้องจัดส่ง

ขึ้นงานไปให้เขาอีกล๊อต โครงการนี้สร้างประสบการณ์ให้พวกเราหลายเรื่องทั้งเรื่องดี ๆ และอุปสรรคต่าง ๆ แต่พวกเราก็ไม่ท้อถอย

ในการจัดส่งชิ้นงานล๊อตนี้ออกไปก็มีคำถามจากกรมศุลกากรว่าอาจมีสินแร่ต้องห้ามส่งออกไป เพราะเราได้แจ้งไปว่าตัวชิ้นงานมีส่วนประกอบอะไรบ้าง ซึ่งเราก็ได้แจ้งเขาไปตามสูตรส่วนผสมที่เป็นจริง และในนั้นมีรายการ Milled silica sand รวมอยู่ด้วย ตามกฎหมายไทยหากเป็น Silica sand ตามธรรมชาติถือว่าเป็นแร่ที่ห้ามส่งออกครับ เราจึงได้เตรียมเอกสารแจ้งไปยังกรมทรัพยากรธรณีว่าชิ้นงานของเราเป็นเนื้อดินบดผสมกับแร่ต่าง ๆ รวมทั้งมีทรายแก้วบด เราไม่ได้ส่งออกทรายดิบแต่อย่างใดจึงไม่น่าขัดกับกฎหมาย รุ่งเช้าผมเป็นผู้ถือหนังสือของบริษัทไปดำเนินการด้วยตัวเองที่กรมทรัพยากรธรณี เพื่อต้องดำเนินการให้เสร็จภายในวันเดียว เพราะเรือขนส่งสินค้าที่เราจองไว้จะออกตอนกลางคืนนั้นเลย จำไม่ได้แล้วว่าไปติดต่อหน่วยงานไหนบ้าง นำหนังสือไปติดต่อให้เขาลงทะเบียนรับ แล้วขอถือเอกสารเดินไปยังโต๊ะต่าง ๆ ด้วยตนเองอีก 2 - 3 โต๊ะ สุดท้ายเขาได้บันทึกความเห็นไปถึงกรมศุลกากรว่าการที่มีทรายบดแล้วเป็นส่วนผสมอยู่ในชิ้นงานไม่ขัดต่อกฎหมายที่ห้ามส่งทรายแก้วออกไปยังต่างประเทศ ผมก็รับถือหนังสือฉบับนั้นไปส่งต่อให้กรมศุลกากร เขาก็พอใจและสั่งให้ปล่อยของออกเดินทางไปญี่ปุ่นได้

ระหว่างที่รอการเผาทดลองในล๊อตที่สอง ทางทีมไทยก็ได้หารือกับ Technical Manager ที่มาจากอเมริกา แล้วว่าเขามีความหวังกับโครงการนี้ว่าจะประสบความสำเร็จ เขาบอกว่าชิ้นงานที่มีปัญหาทั้งแตกและร้าวน่าจะแก้ได้ เขาเล่าให้ฟังว่าในสมัยที่เขาทำงานเป็น Ceramic Engineer ที่โรงงานหนึ่งของกลุ่มบริษัทที่อยู่ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ซึ่งผมเองก็เคยได้มีโอกาสไปชมโรงงานนี้มาแล้ว มีเตาอุโมงค์ขนาดใหญ่และยาว ในวันที่ฝนตกใหญ่ เขาได้เดินผ่านข้างเตาไปเห็นว่าหลังคาโรงงานรั่ว น้ำฝนได้ไหลเป็นสายลงมาและเข้าไปถึงในเตา เขาได้มองผ่านช่องมองข้างเตาก็เห็นสายน้ำลงไปปะทะกับชิ้นงานในช่วง Rapid cooling zone จึงได้ติดตามชิ้นงานเหล่านั้นเมื่อออกจากท้ายเตามาแล้ว ไม่พบชิ้นงานที่ร้าวเลยแม้แต่ชิ้นเดียว ประสบการณ์ของเขาในส่วนนี้สร้างความมั่นใจให้แก่เขาและทีมงานของเรามาก ๆ ว่าเราจะแก้ปัญหา ร้าว Cooling dunt ได้แน่ และใช้เป็นแนวทางในการปรับแต่งเตาทุกเตาได้ด้วย

เมื่อทางญี่ปุ่นพร้อมที่จะทำการเผาชิ้นงานล๊อตสองนี้ ทีมพวกเราก็ได้เตรียมไปเผาสั่งเกตการณ์ (ผมไม่ได้ไปเพราะได้ไปประชุมก่อนหน้านี้เพื่อเตรียมการทดลองเผาแล้ว) ทริปนี้ได้พาพนักงานที่ทำหน้าที่คัดเลือกคุณภาพหลังเผาไปด้วยเพื่อตัดสินคุณภาพผิวเคลือบทุกตำหนิที่อาจพบได้โดยที่ไม่มีใจโอนเอียงว่าเหมือนกับคุณภาพปกติของเราหรือไม่ ผลการเผาในล๊อตนี้คุณภาพผิวเคลือบและค่าดูดซึมน้ำผ่านได้ทั้งหมด แต่คงเหลือปัญหาใหญ่อยู่ที่ยังมีปัญหาแตกร้าวช่วงเย็นตัวเกือบทั้งหมด คงเหลือชิ้นงานที่ไม่ร้าวเพียงชิ้นสองชิ้นเท่านั้น สรุปจากการทดลองทั้งหมดก็ทำให้เราตัดสินใจว่า Project นี้ได้ไปต่อ ตกลงสั่งซื้อเตาที่เขาออกแบบเบื้องต้นไว้แล้ว แน่ใจว่าเป็นเตาที่ยาวกว่าเตาทดลองแต่ก็ไม่ได้ยาวมากนัก คงยาวพอ ๆ กับเตาโรลเลอร์ที่ใช้เผาจานชามที่มีใช้กันโดยทั่วไป

เตาเผา Roller Hearth Kiln สำหรับการเผาสุกภัณฑ์เตาแรกของโลก

เตาใหม่ที่สร้างเขาทำมาเป็นท่อน ๆ หรือ Modules ใส่ตู้คอนเทนเนอร์มา พอถึงโรงงานเราก็แค่ใช้ครนยกลงแล้วไปวางเตรียมไว้ในบริเวณที่จะติดตั้งซึ่งได้เตรียมไว้พร้อมแล้ว เมื่อช่างญี่ปุ่นมาถึงก็ทำการวางเรียงโมดูลเข้าด้วยกันตามแบบที่กำหนด แล้วขัน Bolt & Nut แลดูเป็นเรื่องง่าย ๆ ประกอบอุปกรณ์ พัดลมต่าง ๆ ปล่องลม ท่อแก๊ส หัวพันไฟ และระบบไฟฟ้าจนเสร็จ

การทำงานร่วมกับญี่ปุ่นทีมนี้นักเราคนไทยได้เห็นวิธีการทำงานที่เป็นระบบง่าย ๆ เช่นงานติดตั้งเตาในครั้งนี้ เขาพิมพ์ตารางวันทำงานมาแค่หน้าเดียวว่างานส่วนไหนทำวันไหน ใครเป็นเจ้าของแต่ละงานย่อย เขากำหนดทำงานไว้แค่ 15 วันทำงาน พอมาถึงหน้างานก็ร่วมมือทำงานกันอย่างเต็มที่ ทีมการทำงานอย่างไม่กลัวเหนื่อยงานใครเสร็จก่อนก็ไปช่วยงานอื่นทันที เช่นงานช่างไฟฟ้าเสร็จเขาก็ย้ายไปช่วยงานด้าน Mechanic ประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ ต่อไปเลย ไม่ปล่อยให้ตัวเองว่างงาน ผมเองก็ยังนึกสนุกไปช่วยประกอบ roller guide ด้วยเลย ทำให้การติดตั้งเตานี้สำเร็จได้ภายในเวลาเพียงแค่ 13 วัน เร็วกว่ากำหนด 2 วันก็พร้อมที่จะ test run ได้แล้ว

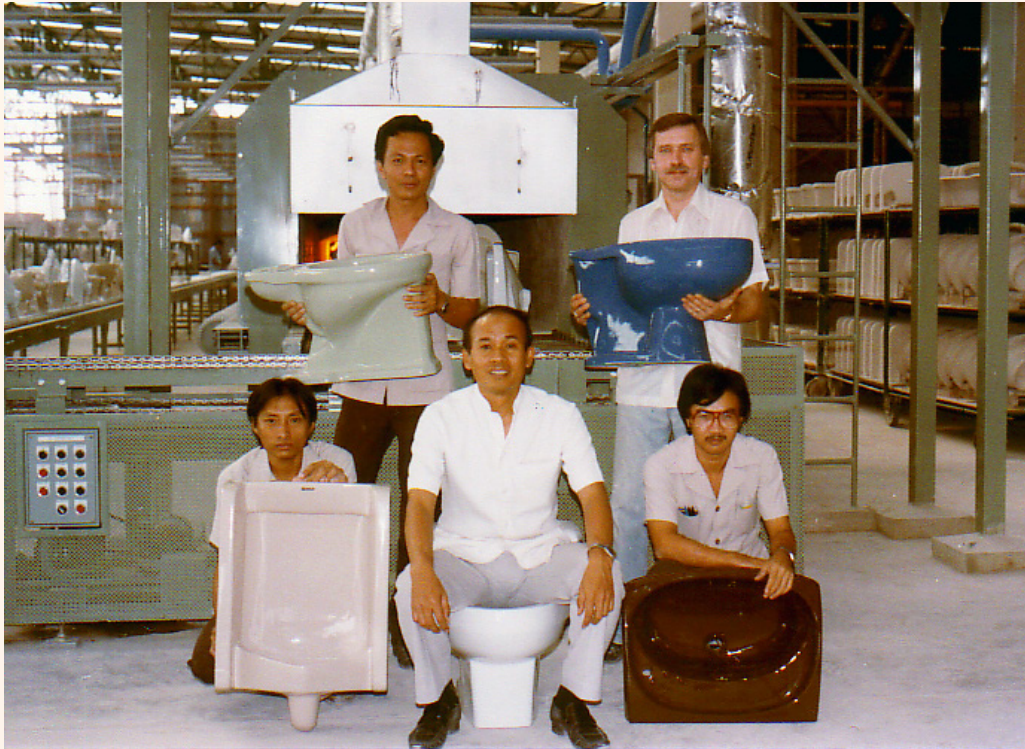
ผมอยากเปรียบเทียบการทำงานของพวกฝรั่งที่มาติดตั้งเตาเมื่อ 2 – 4 ปีก่อนหน้านั้น ผมเคยถามฝรั่งที่มาทำงานว่าเขาจะเริ่มและเลิกงานตอนกี่โมง เขาตอบว่าเริ่มงานตอนแปดโมงเช้า เลิกงานตอนห้าโมงเย็นตรง ขอให้เรากำชับคนงานให้ตรงต่อเวลาตามนี้ แต่พอมาเจอญี่ปุ่นทีมนี้นักถามคำถามเดิม เขาตอบผมว่าเริ่มงานแปดโมงเช้า (แต่ผมเห็นเขาไปถึงหน้างานก่อนเวลาเขาก็เตรียมงานเลย พร้อมจะเริ่มทำงานแปดโมงตรง) ส่วนเวลาเลิกงานเขาบอกว่าตอบไม่ได้ ขึ้นกับเนื้องานในแต่ละวัน ถ้ายังไม่ถึงขั้นตอนที่ควรหยุดเขาก็ขอทำงานต่อ เท่าที่เห็นเขาเลิกงานค่าทุกวัน คือเลิกงานประมาณหกโมงเย็นถึงสองหรือสามทุ่ม แบบนี้เองที่เขาทำงานเสร็จเร็วกว่าที่กำหนด

ตอนเริ่ม Test run เขาได้สอนรายละเอียดต่าง ๆ และการทำงานทุกระบบของเตานี้ให้แก่ทีมไทย ส่วนหลัก ๆ ของเตานี้ที่ใช้ Ceramic rollers ชนิดทนไฟสูงสำหรับ main firing zone กับชนิดทนไฟรองลงไปสำหรับ preheating zone กับ cooling zone มีแผ่นรองเผาขนาด 400 x 600 มม. หนา 12 มม. เรียงแผ่นคู่ตามยาวได้เป็นพื้นที่วางเผา 800 x 600 มม. กำหนดให้วางโหลดได้ไม่เกิน 32 kg. แต่ต่อมาเขาก็อนุญาตให้วางได้ 34 และ 36 kg ตามลำดับเวลา เมื่อผลการใช้งานดูแล้ววรับน้ำหนักได้ หากมีกรณีไฟฟ้าดับ (ช่วงปีนั้นยังดับค่อนข้างบ่อย) เขากลัวว่าโหลดที่หนักจะทำให้โรลเลอร์และอาจหักทีละหลาย ๆ อันได้ เขามีระบบไฟฟ้าสำรองโดยใช้เครื่องปั่นไฟขนาดเล็กติดและจ่ายไฟอัตโนมัติภายใน 1 – 2 นาทีเพื่อป้อนระบบขับเคลื่อนหน้าและถอยหลัง แต่ถ้าเครื่องปั่นไฟไม่ติดก็ให้คนควบคุมเตาไปหมุนระบบขับเคลื่อนด้วยมือแทน เขาอธิบายทุกขั้นตอนการทำงาน แล้วเขาก็สาธิตให้ดู เสร็จแล้วให้พวกเราทีมไทยทำให้เขาดูทีละคน เขาให้สมาชิกที่เหลือเฝ้าดูอยู่ได้แต่ห้ามตะโกนบอกกัน แม้กระทั่งตัวผมเองก็ต้องผ่านการทดสอบนี้ด้วย หลักการนี้ช่างเหมือนกับเรื่อง การสอนงาน 4 ขั้นตอนที่ผมใช้สอนหัวหน้างานและครูฝึก คือ บอกเขาทำ - ทำเขาดู - ทำเราดู - ดูเขาทำ

เตาโรลเลอร์ Noritake ตัวที่พัฒนาขึ้นมาสำหรับเผาเครื่องสุขภัณฑ์

เตานี้ได้เริ่มใช้งานตั้งแต่ปลายปี 2526 เป็นต้นมา ถึงขณะนี้ก็ล่วงเลยมานานแล้วถึง 42 ปีใช้เวลาทดลองและปรับแต่งเตาเผาแค่ 1 – 2 สัปดาห์ก็ได้ผลอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้แล้ว รวมระยะเวลาตั้งแต่ตัดสินใจสั่งซื้อเตาลูกนี้ จนถึงวันที่เริ่มใช้งานได้ก็ประมาณ 12 เดือนเท่านั้น เตา RHK ลูกนี้สามารถใช้เผาสุขภัณฑ์นับจากเริ่มเข้าเตาจนไปออกท้ายเตาได้ในระยะเวลาเพียง 7 ชั่วโมงเทียบกับเวลาที่ใช้เผาในเตาอุโมงค์นานถึง 14 ชั่วโมง ในเตาเผาเร็วแบบนี้เราจำเป็นต้องตั้งอุณหภูมิที่ Peak ให้สูงกว่าการเผาในเตาอุโมงค์ 10 – 20 °C เพื่อให้ถึงจุดสุกตัวและมีค่าดูดซึมน้ำผ่านตามมาตรฐานได้ ผลิตภัณฑ์ที่เข้าเผาได้ก็มีประเภทโถส้วมชักโครกทั้งแบบยุโรปและแบบอเมริกัน ซึ่งเป็นชิ้นงานที่หนาและหนักกว่าได้ กับเผาถึงพักน้ำ อ่างล้างหน้าขนาดไม่ใหญ่มากนัก อ่างล้างหน้าสำหรับวางบนเคาน์เตอร์ (แรก ๆ วางชั้นเดียว ต่อมาได้จัดที่วางเผาเป็น 2 และ 3 ชั้นในที่สุด) ส่วนชิ้นงานที่มีขนาดใหญ่มากเกินไปขนาดทางเข้าเตาก็ไม่สามารถเข้าเผาได้ แต่ถึงกระนั้นที่พวกเราชอบเรียนรู้ก็ยังอยากที่จะนำชิ้นงานใหญ่เข้าเผาในเตานี้อยู่ดี จึงได้มีการทดลองนำโถสุขภัณฑ์ชิ้นเดียว (One piece combination) แต่ต้องตัดความสูงในส่วนองก์พักน้ำลงหน่อยไม่ให้ติดหลังคาเตา โถปัสสาวะแขวนผนังขนาดใหญ่ต้องใช้แผ่นรองเผาถึง 4 แผ่นมาเรียงชิดกัน มีอ่างล้างหน้าแขวนผนังขนาดใหญ่ใช้แผ่นรองเผา 2 แผ่นเรียงต่อกัน ผลการเผาออกมา ก็อยู่ในเกณฑ์ที่ใช้งานได้ มีบางชิ้นที่มีรอยแตกร้าวบ้างเล็กน้อยแต่ยังคงรูปเต็มชิ้นงานเหมือนปกติ

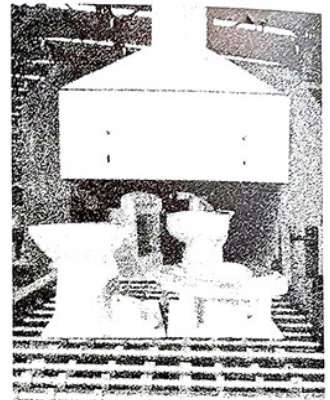

ทดลองเผาผลิตภัณฑ์ขนาดใหญ่กว่าปกติวางบนแผ่นรองเผามาวางต่อกัน

THAI ENGINEER HONORED FOR ADAPTING ROLLER HEARTH KILN

Application of an energy-efficient fast-firing dinnerware kiln to the manufacture of sanitaryware has won the Company's highest employee honor, the President's Management Award, for Kitti Sonamai, Senior Vice President-Operations of American Standard Sanitaryware (Thailand) Limited (ASTL). ASTL is a joint venture, a company in which American-Standard shares ownership with local partners.

The new kiln is called a roller hearth kiln. In it a bank of ceramic rollers forms a continuous conveyor belt moving pottery to be fired through the kiln from the room-temperature entrance to the 2,200-degree firing zone and then to the room-temperature exit. By eliminating the kiln cars traditionally used for transporting the product and the massive refractory materials used to insulate these

cars, the new kiln sharply reduces both the time and the fuel required to fire sanitary fixtures.

The new kiln is an adaptation of the roller hearth kilns used by manu-

facturers of dinnerware and ceramic tile. Use of the dinnerware kiln for sanitaryware became possible only when Noritake, the Japanese ceramic manufacturer, developed a ceramic roller strong enough to bear the weight of plumbing fixtures. With design help from Mr. Sonamai, Noritake made the equipment for ASTL.

Last year the roller hearth kiln saved ASTL some \$250,000, mostly in fuel costs. It has halved ASTL's standard firing cycle and has functioned success-

fully with even shorter cycles. A similar kiln made by a German manufacturer is now being installed at the Brescia plant of Ideal-Standard S.p.A., American-Standard's Italian plumbing-product business.

The President's Management Award was inaugurated in 1979 to recognize outstanding technical achievements by salaried employees that result in significant cost reduction or productivity improvement. Mr. Sonamai is the first winner from a joint-venture company.

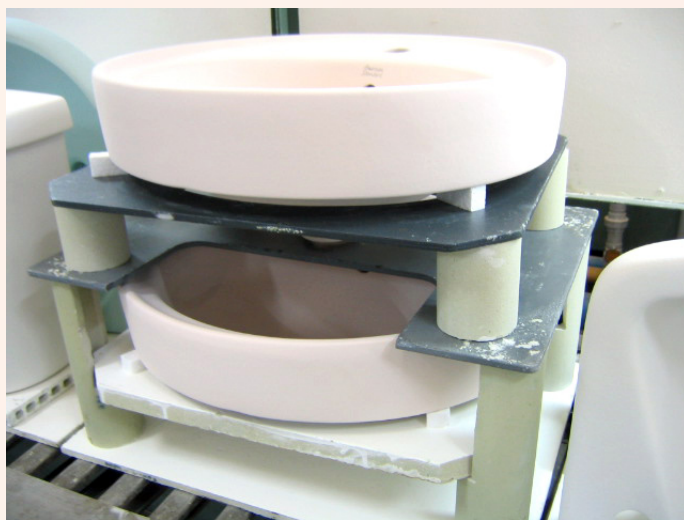
ผลิตภัณฑ์ที่เผาได้ตามปกติ

คุณกิตติ โสณมัย ได้รับรางวัล

President' Management Award

ในโครงการสร้างเตา RHK สำหรับสุกภัณฑ์ในตอนเริ่มต้นนั้นพวกเขายังมีความกังวลมาก ๆ ว่าจะเผาให้เร็วกว่าเดิมเยอะแล้วเนื้อดินกับเคลือบที่เราใช้งานปกติในเตาเดิมจะยังใช้ในเตาเผาเร็วได้หรือไม่ ได้แต่วางแผนงานไว้ล่วงหน้าว่าหากเราจำเป็นต้องปรับเนื้อดินกับเคลือบแล้วเราจะทำอะไรได้บ้าง เราจึงรอผลการใช้เนื้อดินกับเคลือบปกติในเตาเผาเร็วจริง ๆ ดูก่อน ผลเบื้องต้นจากการเผาทดลองในเตาที่ประเทศญี่ปุ่นกับเตา RHK ที่ติดตั้งในไทยก็ใช้งานได้ปกติ ทำให้เราวางแผนการผลิตได้ง่ายหน่อย

ผลสรุปจากการเผาเครื่องสุกภัณฑ์ในเตา RHK เทียบกับในเตาอุโมงค์เก่า สรุปได้ว่าเราลดเวลาการเผาได้ **50%** และสามารถลดการใช้พลังงานลงได้ถึง **55%** ผลการเผาที่ได้หลายคนก็กลัวแต่แรกว่าจะได้ Yield ที่ต่ำกว่าที่เผาในเตาอุโมงค์เพราะเราเผาเร็วขึ้นมาก แต่จากการที่ผมเปรียบเทียบ Yield เป็นรายโมเดลเลยปรากฏว่าเกือบทุกโมเดลที่เผาในเตานี้ได้ผลดีกว่าผลการเผาในเตาอุโมงค์ หลังจากนั้นเราก็ทำการค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งบริษัทผู้สร้างเตาต่าง ๆ ที่รู้จัก และตามวารสารทางด้านเซรามิกส์ ตอนนั้นเราไม่สามารถสืบค้นหาจาก Internet ได้เหมือนทุกวันนี้ ไปพบข้อมูลสั้น ๆ ว่ามีคนคิดและทดลองทำเตา RHK สำหรับสุกภัณฑ์ในรัสเซีย แต่ไม่ประสบผลสำเร็จก็เลยยกเลิกโครงการนั้นไป

การเรียงสุกภัณฑ์ดิบบน Return conveyor เตรียมเข้าเตา RHK

 เราจึงสรุปได้ว่าเตา Noritake RHK เตานี้เป็นเตาที่ใช้เผาเครื่องสุกภัณฑ์ได้ในโรงงานอุตสาหกรรมเป็นเตาแรกของโลก ถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่สุดในวงการเตาเผาเครื่องสุกภัณฑ์ที่หลายคนอาจจะเรียกว่าเป็น Revolution หรือปฏิวัติในเทคโนโลยีการเผาเลยก็ว่าได้ นับจากนั้นมา ก็มีการปรับเปลี่ยนในวงการสร้างและใช้งานเตาเผาอีกมากมาย เข้าสู่ยุค Evolution หรือวิวัฒนาการของวงการสร้างเตาเผาสุกภัณฑ์ ทั้งการสร้างเตา RHK เตาอุโมงค์ และเตา Shuttle ไปอย่างก้าวกระโดด ซึ่งจะมีการอธิบายเพิ่มเติมว่าทำไมจึงเผาสุกภัณฑ์ได้เร็วโดยไม่เสียหายมากไปกว่าเดิม การประหยัดพลังงานแบบอย่างที่สำคัญ จะขอนำไปเล่าต่อในบทความต่อไปนะคะ

**ขอเชิญชวนส่งบทความเพื่อตีพิมพ์
ในวารสารสมาคมเซรามิกส์ไทย (JTCS)
CALL FOR PAPERS: JOURNAL OF
THE THAI CERAMIC SOCIETY (JTCS)**

สมาคมเซรามิกส์ไทยขอเรียนเชิญนักวิจัย อาจารย์ นักศึกษา ศิลปิน และผู้ประกอบการทุกท่าน ร่วมส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการ เพื่อตีพิมพ์ในฉบับถัดไปของ Journal of the Thai Ceramic Society (JTCS) (ฉบับที่ 2 มกราคม-ธันวาคม 2569) ซึ่งครอบคลุมงานวิจัยและองค์ความรู้ด้านเซรามิก แก้ว วัสดุเชิงประกอบ และวัสดุที่เกี่ยวข้อง ทั้งในมิติวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ศิลปกรรม และอุตสาหกรรม

ผู้สนใจสามารถอ่านวารสารฉบับล่าสุดและส่งบทความได้ที่:

<https://ph04.tci-thaijo.org/index.php/JTCS>

The Thai Ceramic Society cordially invites researchers, faculty members, students, artists, and entrepreneurs to submit their research and academic manuscripts for publication in the upcoming issue of the Journal of the Thai Ceramic Society (JTCS) (Issue 2, January–December 2026). The journal covers research and knowledge in ceramics, glass, composites, and related materials across science, technology, arts, and industry.

For manuscript submission and access to the latest issue, please visit:

<https://ph04.tci-thaijo.org/index.php/JTCS>

Journal of the Thai Ceramic Society serves as a medium for disseminating knowledge and research encompassing all branches of ceramics, glass, composite materials, and related materials. The journal's scope covers multiple dimensions including science and technology, art, and industry, addressing both fundamental and applied research.

This journal aims to promote the development of knowledge in Thailand's ceramic field, providing a platform for researchers, academics, artists, and entrepreneurs to exchange knowledge, experiences, and innovations in ceramics and related fields.

The articles published in the journal are diverse, including research papers, academic articles, review articles, technological progress reports, industrial trend analyses, and articles on ceramic arts, reflecting the multifaceted nature of the Thai ceramic industry.

Journal of the Thai Ceramic Society is also an important resource for those interested in the science and art of ceramics, including students, researchers, professors, entrepreneurs, and the general public. It focuses on presenting quality, up-to-date content that can be practically applied in both academic and commercial contexts.

Published: 2025-05-15

Journal Information

ISSN : 3088-1064 (online)

JTCS covers all fields and categories of

ceramics,
glasses,
composites and
related materials.

The scope of the journal includes

science and technology,
arts and industries,
ranging from fundamentals to applications.

Editor-in-Chief :

Assoc. Prof. Sirithan Jiemsirilers, Ph.D.

Research Articles

Application of Soda-Lime-Silica Cullet as a Fluxing Component in a Vitreous China Ware Casting Body

Thanakorn Wasanapiarnpong, Danai Arayaphong, Uraiwan Leela-adisorn, Pattama Jeangkajeng, Sutthima Sriprasertsuk

1 -17

[PDF](#)

Development of cordierite-mullite refractory castables bonded with magnesium silicate hydrate cement

Warinee Klunghirun, Karn Serivalsatit

18-29

[pdf](#)

Characteristics and water permeability of pervious materials made from electric arc furnace steel slag

W. Buggakupta , Nithiwach Nawaukaratharnunt, Peerapat Malaungsil

30-42

[PDF](#)

Research on Ratchaburi Local Fabric for Design Glass Tile for Decoration to Promote Identities Perception

Chanon Krairos

43 - 56

[PDF](#)

Ceramic Craft: Inspiration by Thaitone Colours

Supphaka Palprame

57 - 73

[PDF](#)

Home ThaiJO

THAIJO

Manual

[For Author \(Thai\)](#)

[For Reviewer \(Thai\)](#)

[Make a Submission](#)

Visitors

Counter installed : 04 May 2019

นโยบายการคุ้มครองข้อมูล

The Thai Ceramic Society

Department of Materials Science, Faculty of Science, Chulalongkorn University
254 PhayaThai Rd, Wangmai, Pathumwan, Bangkok 10330, Thailand
Tel. +66 2218 5562 Email : thaiceramicsociety@gmail.com

40th Anniversary

Cernic Company
has been a part of the ceramics
and glass industry in Thailand.

Our mission is to deliver products at reasonable prices with quality assurance, aiming to be a reliable partner for all your ceramic needs.

- Alumina, Calcium,
- Bentonite, Barium,
- Borax, Dolomite,
- Cristobalite
- Nepheline, Feldspar,
- Quartz, Manganese,
- Talcum, Wollastonite,
- Zinc, Zirconium
- Etc.

MINERAL & CHEMICAL

CERAMIC KILN & REFRACTORY

- Electric Kiln
- Microwave kiln, Alumina paper
- Refractory, Kiln wash
- Insulation, Burner
- Kiln's Furniture
- Thermocouple, Microprocessor
- Etc.

- Potter wheel
- Pug mill
- Slab roller
- Potmill stand
- Clay slip mixer
- Fountain glazer
- 3 In 1 Mixer and extruder
- Pottery polishing
- Etc.

MACHINERY

- Pot mill, Banding wheel
- Mesh sieve
- Mortar & Pestle
- Glaze sprayer
- Pottery tools
- Testing tools
- Etc.

EQUIPMENT

CLAY

- Stoneware
- Bone china clay
- Terracotta clay
- Ball clay
- Kaolin clay
- Kibushi clay
- Etc.

- Clear glaze
- White glaze
- Color glaze
- Lava glaze
- Engobe
- Frit
- Etc.

GLAZE ENGOBE & FRIT

- Underglaze stain, Liquid
- Overglaze stain
- Stain pigment
- Underglaze chalk
- Underglaze Pencil
- Gold lustre
- Pearl lustre

STAIN & LUSTRE

- Copper oxide
- Cobalt oxide
- Iron oxide
- Cadmium
- Chrome oxide
- Nickel
- Titanium
- Etc.

OXIDE

CERNIC INTERNATIONAL CO.,LTD.

77/37-38 PHUTTHAMONTHON 5 RD.,RAI-KHING, SAMPHRAN, NAKHONPATHOM 73210 THAILAND

TEL : +662-811-9050-4 FAX : +662-811-9071-3

WWW.CERNICINTER.COM

@CERNIC

CERNICINTER

EMAIL : CERNIC@CERNICINTER.COM

SCAN ME